

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 3 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrațiunii (strada
Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Proteste.

Am arătat în numărul trecut, că dintre obiectele puse în discuție în congregațiile din comit. Hunedoarei și Albeide-jos, cu deosebire două au fost mai jignitoare pentru Români. Aceste sunt: cererea ministrului, ca comitatele să ia împrumut sume anumite — sute de mii de florini, — pentru de-a ridica pe acești bani școale de stat ungurești și scrisoarea comitatului Zemplin, ca toate comitatele să ceară dela guvern întemeierea unei episcopii gr.-cat. cu limba liturgică ungurească.

Amendouă aceste cereri sunt jignitoare pentru Români, căci prin cea dintâi stăpânitorii vreau să ne maghiarizeze pe banii noștri, ear' prin a doua vreau să dea o lovitură deocamdată bisericii unite române și slave (rutene) din părțile Sătmărene, ca apoi mai târziu să porceadă tot asemenea în Săcuime, lovind aici mitropoliile române greco-orientale și greco-catolice din Ardeal.

Una deci lovește în naționalitatea noastră, ear' cealaltă în biserică și naționalitate deopotrivă.

Membrii români din cele două congregații și-au făcut datorința, ridicându-se împotriva acestor cereri. Dar' Românii sunt puțini la număr în congregații, căci Maghiarii așa au întocmit lucrurile, încât chiar și în comitatele românești ei se fie în număr mai mare. Astfel Românii au

fost învinși cu numărul voturilor, dar' s'au purtat foarte bine și aceasta ne mângâie și ne încuragiază.

Am zis și zicem din nou, că în comitate și comune trebuie să începem o luptă legală puternică. Aici trebuie să punem temeiul luptelor noastre politice naționale mai mari. Această luptă se poate și trebuie să se poarte și în afară de salele comitatense. În aceste sale adeseori cauza noastră dreaptă e nebăgată în seamă, precum s'a întâmplat și acum în Aiud și Deva. Împotriva acestor fel de lucruri noi trebuie cu toții să ne ridicăm glasul și să protestăm. Să arătăm stăpânirii, că suntem mulți și că nu ne învoim, cu cele-ce fac „domnii” maghiari în adunările comitatelor în numele nostru.

Această luptă de protestare este pe cât de dreaptă, pe atât de legală.

Mai mulți fruntași din comitatul Hunedoarei au început o astfel de luptă. În urma celor petrecute în congregația din Deva, ei au făcut un protest în care arată, că ministrul nu are drept basat pe lege, să ceară dela comitate, ca ele să cheltuească din al lor pe școalele de stat și prin urmare să-și retragă ordinațiunea, ear' față de episcopia ungurească arată și-l roagă pe ministru: „a lua la conștiință, că cei 25—30 diregători unguri, cari au votat episcopatul unguresc greco-catolic, nu formează opiniunea publică din comitatul Hunedoarei!”

Acest protest au să-l subscrie toți Românii din comitat, după comune, fiecare deosebit, în frunte preotul și după el poporul, subșternându-l dela 15 Aprilie încolo ministrului de interne în Budapesta.

Asemenea proteste ar trebui să se facă în toate comitatele, unde Românii sunt în majoritate și de aceste sunt în Ardeal și Ungaria peste 20. Și aceasta nu numai acum, ci de câte ori drepturile noastre sunt călcate și dreptele noastre cereri nu sunt ascultate.

Nimenea n'are să se teamă, că pentru iscălirea protestului va fi urmărit cu legea sau pedepsit, căci acesta este un drept legal al fiecărui cetățean.

Că protestele noastre nu vor fi ascultate de ministru, puțin să ne pese. Noi trebuie să ne facem datorința față de națiunea noastră și aceasta este a ne afirma, a ne spune dorința și a protesta împotriva fărădelegilor, ori unde și în orice vreme s'ar face ele. Dacă glasul nostru nu e ascultat azi, poate să fie ascultat mâine, căci în ori-ce caz dreptatea trebuie să ese învingătoare. Și dreptatea pe partea noastră este.

Ministerul Sturdza. După abdicarea ministrului Aurelian, M. Sa Regele a însărcinat pe dl Sturdza cu formarea noului ministru, dar' așa, ca noii ministri să fie aleși din toate grupurile liberale. Această însărcinare Sturdza n'a putut-o împlini și astfel a ales ministri numai din grupul său, sturdziști,

FOIȚA.

FLORIILE.

Eată zile 'ncălzitoare
După aspre vijelii!
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Primăvara 'ncântătoare
Scoate earba pe câmpii.
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Lumea-i toată 'n sərbătoare,
Ceru-i plin de ciocârlii.
Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Pecat, zeu, de cine moare,
Și ferice de cei vii!

Vin Floriile cu soare
Și soarele cu Florii.

Copiliță, nu vrei oare,
Nu vrei cu mine să vii,
Când Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii?

Să culegem la răcoare
Viorele albastrii?
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Eu 'ți-voi da de ori-ce floare
Mii de sărutări și mii.
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Ear' tu, dulce zimbătoare,
Te-i face că te mării...
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

Vasile Alecsandri.

Mișu Șolăritei.

— Din pășunile moșului. —

Era pe la 1829, primăvara, ca acum în postul păresimilor. Moșul venise dela Pesta, și toți oamenii din Frăua vorbeau și admirau caii moșului cât sânt de grași, frumoși și spălați. A minune m'am dus și eu la moșu, nu ca să-l ved și admir caii — așa ceva nu pricepeam — ci să ved ce 'mi-a adus dela Pesta, unde cu drumul încolo și încoace a petrecut 4 săptămâni.

Voind a trece în Susani, unde aveam case, noi, adică tata, mama, eu, George și Ana sora mea, spre Josani, unde moșul avea casă, grajd și sură, eată îl întâlnesc în mijlocul satului, stând de vorbă cu un Sas. Se târguiau asupra unei cantități de fân ce-l avea Sasul depus în ferdela surei sale, despre care afirma și se jura pe toți sfinții, că sânt 4 care bune, și moșul zicea că-l duce pe un car tot odată. Sasul vătămat în ambițiunea sa răspundea: — „Nu crez bade Macsine, che dacă li putea duce pe un car, nu-ți iau nici un crețar!!

cum se zice. Astfel noul guvern nu va fi spriginit de toți liberalii, anume de partizanii d-lor Aurelian și Fleva. De aceea se crede, că nu se va putea susține multă vreme la putere. — În locul dlui Sturdza senatul a ales de president pe dl *Eugen Stătescu*, fost ministru de justiție.

Străinii despre noi. În *Stuttgart*, un oraș în Germania, ese acum în broșuri o carte: „*Die Erde und ihre Völker*“ (*Pământul și popoarele lui.*) în care despre noi Români se scriu următoarele:

Pe lângă Slavi, Români sunt cei mai primejdioși dușmani ai Maghiarilor. Acest popor are majoritate mare în 20 de comitate ale țerii; în deosebi în Ardeal întrece cu 7% toate celelalte popoare ale țerii. Afară de țerile coroanei ungare, locuiesc Români în Bucovina, în regatul României și în sfârșit și dincolo de Dunăre: în Sârbia, Bulgaria și Rumelia, adică în vechea Tracie și Macedonie. Este un popor atât de spornic încât a cuprins locul Maghiarilor, cari au scăzut în Ardeal și ținuturile învecinate ale Ungariei. Români se țin parte de religieuna gr.-or., parte de cea gr.-cat. Prin propaganda cuceritoare a *țemeilor lor frumoase* contribuie Români la desnaționalizarea multor Slavi, pecând în Transilvania-Ungaria, unde au vecini pe Nemți — dar numai aici, — pier văzând cu ochii.

Pe când toate cele de mai sus sunt adevărate, zicerea din urmă e greșită. Români nu pier de loc, ci în toate părțile se înmulțesc, de ceea-ce se plâng și Maghiarii și Sașii.

Dreptul popoarelor. Dreptul și deopotrivă îndreptățire a popoarelor în Austria, precum am amintit, face frumoase înaintări. Zilele aceste Cehii au fost împărțâși cu îndreptățirea deopotrivă a limbii cehice cu cea germană, în Boemia. Ordonanțele privitoare la aceasta s'au publicat în foaia oficioasă (a statului) din 7 Aprilie și au fost subscrise de *Badeni* și alți ministri. Ele au surprins pe Cehi și le-a făcut mare bucurie. Isbânda lor e desevirșită și mare.

Popoarele austriace își câștigă tot mai multe drepturi, ear noi în Ungaria mergem înainte ca racul. Așa se întâmplă aceasta în țeara »libertăților«, cum e poreclită Ungaria din partea Ungurilor!

— „Nu zice de două-ori vorba asta, mă Miș, că dai de rău.

— „Ba o zic și de o sută de ori, che doară jo nu-'s țigan, și nu vreau să te înșel tocmai pe d-ta, cu care am petrecut atâtea zile bune“.

După-ce mai zise moșul câte-va vorbe, promițând pentru fân 60 — 65 fl., și Sasul răspunse, că nu-'l dă din o sută, căci doară nici nu e scump carul de fân cu 25 fl., valută veche (10 fl., valută austriacă) tocmai în sâmbenatul cucuruzului, moșul mai zise ear' mâniaș:

— „Da nu 'ți-am spus, că-'l duc pe un car și numai cu doi cai?“

Atunci Mișul nostru, prinse mâna moșului și zise cu glas înalt:

„Bade Maxine! nu glumesc; dacă li-'i putē duce pe un car cu 2 cai până acasă la d-ta, fără să se rupă vre-o osie, roată sau să-'l restorni, să nu-'mi dai nici un crițar, da de nu li-'i putē să-'mi dai 100 și pace“.

„Așa să fie Miș, da să nu-'ți pară rău, și apoi să-'mi faci o nefăcută! Ați auzit, mă Ioane, mă Hanz — cari treceau pe stradă în sus, și

Lueger—primar. În 8 Aprilie c. a fost alegerea de primar al Vienei. A fost ales harnicul conducător al partidului antisemit *Dr. Carl Lueger*, primind 93 de voturi din 132. Aceasta e a patra-oară că Lueger e ales de primar în vreme scurtă. Resultatul alegerii a fost primit cu mare însuflețire. *Dr. Lueger* a rostit o vorbire, în care a zis că el nu nutrește ură față de nime, dar simte datorința de a apăra populațiunea creștină în potriua despoerii ce 'i-se face din partea *jidanilor*.

De astă-dată Lueger va fi întărit în postul de primar.

Alegerile ungurești. În o ședință a parlamentului austriac deputatul polonez *Dasinsky* a propus să se aleagă o comisie pentru cercetarea plângerilor ridicate împotriva volnicilor, ce le-au făcut organele publice din *Galiția*, la alegerile din urmă de deputați. Propunerea a fost primită de toți.

La obiect a vorbit și *Dr. Lueger*, care a zis că se poate să se fi întâmplat volnicii electorale, dar acestea — crede dînsul — vor fi curate jucării pe lângă *înșelăciunile electorale*, făcute în — Ungaria.

Pentru această afirmare osânditoare a »alegerilor« ungurești, Lueger a fost îndrumat la ordine de cătră președintele, dar pentru aceea adevărul adevăr rămâne.

Inspector al armatei noastre. M. Sa Monarchul a numit pe condamnantul corpului de armată din Graț, baronul *Rheinländer*, de inspector peste întreaga armată austriacă. Această înaltă diregătorie militară a avut-o mai înainte Archiducele *Albrecht*, după a cărui răposare postul a fost vacant până acum.

De-ale stăpânitorilor nostri.

Nu este săptămână în care se nu iase la iveală afaceri murdare, mănătorii de bani, înșelăciuni și alte fără de legi, făcute de oameni, în cari stăpânirea liberală-jidovită de azi din Ungaria și-a pus încrederea, pe cari îi gugulește și le dă posturi cu venite grase și alte încredințări onorifice. E destul, ca cineva să se căciulească, să facă trebșoarele stăpânirii și să huiduească și calomnieze pe

în jos, — să ne fiți mărturii! și haidați la al-dămaș“.

Să lăsăm pe moșul cu Mișul seu, să meargă să bea al-dămașul, fără care nu se face nici un trg la țeranii nostri. Birtul era numai vre-o 3—400 pași depărtare de casa jupânului Miș, ce era și mai e situată față în față cu podul de pe drumul Sibiului peste părșul satului. Să vedem ce familiaritate, era între moșul, la care Miș îi zicea bade Maxine, și moșul îi zicea „Miș“.

Mișul Șolăriței după cum se vede chiar din predicatul numelui — *Schulererin* — a fost fiu sau cum se zice pe la noi fecior de nobil, al cărui tată sau moș a trebuit să fi fost dăscal — *Schullerer*. Atunci și dascălii Sașilor, se purtau îmbrăcați aproape ca țeranii. Civilizația apuseană, cu pantalonii, nu ajunsese decât pe la d-nii popi, cari veneau dela Lipsca, Dresda și Berlin.

Murind capul familiei, nevasta n'a avut putere să ducă pe Miș la școală și așa el a crescut cum e mai rău, nici domnișor, nici țeran deplin, cum vedem, că se întâmplă și

cetățenii nemaghiari ai patriei, ca acela să ajungă la poziții însemnate și la câștiguri bune, fie el ori-ce om stricat.

Oameni de aceștia se găsesc acum cu grămada și aceasta ne arată, cât de stricată e întreagă vieața publică maghiară, reprezentată prin liberalii dela putere.

Alătura cu vestitul *Pulszky*, mănătorul banilor țerii, alătura cu »deputații mijlocitori« din dietă, în fruntea cărora stă *Morszányi*, ca să nu mai pomenim și de alte »mărimi« mai mici, al căror număr e nesfârșit, s'au descoperit acum două »stele noue« pe cerul liberalismului maghiar. Aceste »stele« strălucitoare sunt doi bărbați de încredere ai guvernului lui Banffy, anume: *Tarnoczy Gustav* și baronul *Bloch*.

Cel dintăiu s'a făcut cunoscut mai întâiu prin pompele sale de foc, cu cari a păgubit multe comune românești din Banat. Aceasta însă n'a împedecat pe Banffy de a-'l numi de președinte de alegere — om de încredere — la *Neutra*, ear' pe soțul seu, pe baronul *Bloch*, încă puțin cunoscut, tot în asemenea diregătorie la *Varna*.

În aceasta slujbă amândoi au ținut să arete ce pot face, ca să-'și câștige merite și nume și mai bun înainte stăpânilor. Isprăvile lor dela *Neutra* și *Varna* sunt cunoscute. Investiți cu putere nețermurită, ei, cu ajutorul bajonetelor de gendarmi, au făcut volnicii, de cari nu s'au mai pomenit până atunci nici în Ungaria.

Acum ese la iveală, că cine sunt acești »luceferi« liberali, oamenii de încredere ai guvernului.

Amândoi sunt puși sub acuză pentru cinstitele lor daraveri. Vorba românului: »au fluierat în biserică“.

Despre *Tarnoczy* s'a adevărit, că a făcut înșelătorie de mii de florini, ju-puind pe cale necinstită pe un minoreu ușuratic. Soțul seu *Bloch* e tras în cercetare pentru călcările de lege, făcute la

în zilele noastre. Dar' a crescut mare, mândru și frumos, încât când îl vedeai, nu-'ți venea a crede că e Sas, și ce e și mai de mirat, Mișul nostru ținea cu Români de n'ai fi crezut.

Era singur la mumă-sa, care avea curte și casă la fruntea locului, în mijlocul satului, 100 pași depărtare de școală, și de biserică luterană, și moșie frumoasă 20—30 jugere sau ierdăși — *Erdjoch* — de pământ.

Avea Șolărița 2 bouți, mari și frumoși, 3—4 bivolițe și căruță cu 2 cai. Toate bune, dar lui Miș nu-'i plăcea lucrul și aceea ce e și mai rău pentru plugar, îi plăcea »traiful bun“.

Așa după moartea Șolăriței vându boii cei frumoși și punând 100 fl. la buzunar cu ce 'i-a rămas luă 2 cai, că doar' cu 4 cai poți ara mai mult decât cu două pluguri câte cu doi boi, apoi, cu caii oamenii nostri mai de mult câștigau bani frumoși, în cărășii, ducând pe măsarii, curelarii, cismașii, putinarii din Mediaș la țiguri de țeară, până pe la Hațeg, Deva, Dobra, Orăștie, Abrud, Cluj, Turda și Aiud, de câte 3—4 ori în tot anul.

alegera din Varna. Alegătorii cercului adecă au făcut arătare criminală împotriva lui, dar' tribunalul patriotic a respins arătarea. Făcându-se apelație, tabla a aflat, că „nobilul“ baron a făcut multe lucruri neiertate și 'l-a pus sub acuză.

Amândoi criminalii vor sta deci înaintea judecății și le stă deschisă poate și calea la pușcărie.

În alte state guvernele grijesc, ca oamenii în cari ele își pun încrederea să fie nepătați și cinstiti. Guvernului Ungariei puțin îi pasă de aceasta.

Treaba lui, însă va vedea el unde va ajunge ocrotind astfel de oameni și puindu-și în ei încrederea. Dacă vocea noastră, a cetățenilor cinstiti nu e ascultată, n'avem decât să-i zicem cu latinul: *Vivant sequentes*, ceea-ce pe românește înseamnă: *cei mulți înainte*.

Dumnezeu să-l dăruiească tot cu „luceferi“ ca Tarnoczy și soții.

SCRISORI.

Preot nevrednic.

M. Mămăligani, 10 Aprilie n.

Stim. dle Redactor!

Cu permisiunea onor. Redacțiunii, vin să arăt on. public cetitor, ce preot avem noi și ce lucruri de nimica face și a făcut de când e preot, fără de a fi tras la dare de seamă de mai marii noștri bisericesti, cu toate că s'a făcut arătare împotriva lui.

Cu acest privilegiu voi aminti numai vre-o 2—3 fapte anume:

Preotul nostru *V. David*, de când e preot, nici la o alegere de deputat dietal nu a lipsit, *vânzându-și națiunea sa pentru un blid de linte și vre-o 50—60 fl. drept remunerație pentru câștigare de voturi*. — Și la alegerile din toamna trecută a fost, unde numai cinste nu ne-a făcut, având mai multe neplăceri pe acolo cu alți vânzători de neam, pe cari deocamdată le retac. Însă frumoasa vorbire ce a avut-o cu cantorul seu în ajutorul alegerilor, adecă Duminecă (13 Oct. 1896),

dând cea mai frumoasă dovadă despre infocatul naționalism, sau durere de inimă pentru neam, cu care purure îi place a să lăuda, nu o pot trece cu vederea. Și anume întrebând fiind de cantor: „Domnule părinte, mergeți acum la alegeri? Părintele a răspuns: Mergem, să mai fim și noi odată înainte, să trimitem și noi un deputat, care să ne apere în dietă! Cantorul ear' a zis: Dar' „*Foaia Poporului*“ zice, să nu mergem la alegeri și să fim pasivi până când nu ni-se face și nouă dreptate etc. Preotul a răspuns: Drace, eu n'am treabă cu „*Foaia Poporului*“, eu am alte foi mai bune cari ne zic să mergem la alegeri etc. Astfel de păstor sufletesc avem noi!

Apoi la preotul nostru îi cam place și rachiul, ca dovadă pot scrie următoarele: Cu ocaziunea umblării cu sf. cruce, la apă botează *rupe și sbrobește icoanele* din casele oamenilor sub cuvânt că sunt nefolositoare, tocmai ca pe timpul luptelor pentru icoane, apoi fiind oprit înjură și bate cu băta. Bătaia la preotul nostru e un fel de petrecere: cum bea rachio îndată își varsă veninul asupra celui-ce-i vine înainte nu numai cu cuvântul, dar' și cu băta și cu măsurile de greutate, fiindcă ține și boltă. Până anul trecut ținea și cârcimă, dar' acel drept 'i-sa luat, tot din pricina de soiul mai sus amintit.

În anul acesta, în 23 Februarie Duminecă seara, cu privilegiul lăsatului de post, s'a dus la casa unui poporan mai de rînd și aflându-l la masă și bînd vinars, dîsul' ca paroch 'i-a luat glaja cu rachia și a beut de vre-o câteva ori și restul 'l-a vîrsat prin casă, ear' sticla goală a aruncat-o după ușe. Dar' nemulțumit numai cu atât, a început a înjura pe bietul om și a-i da vre-o câțiva pumni strigîndu-i cum îi venea la gură.

Bietul om a fost nevoit a fugi din casă. Eșind preotul, din casă și în drumul spre locuința sa trecînd pe lângă căscioara unei muieri sărace și aflându-o rupîndu-și vreascuri pentru foc, a început a o lovi cu băta, înjurîndu-o în cel mai scârbos mod, fiind biata muiere silită a fugi din calea neplăcutului oaspe.

Deocamdată mă mărginesc pe lângă acestea, ear' cu o altă ocaziune voi mai descoperi și alte fărădelegi, ce s'au mai făcut pe la noi, unde se în'emplă multe și toți tac tăcerea peștelui. *Un mămăligan.*

Greovaț, în 6 Aprilie.

St. Domnule Redactor!

Când cetesc prin foi, că i-icoale și tinerimea noastră plugară se des'ceap'ă, și se cuprinde cu treburi de interes bisericesc național, mi-se umple inima de bucurie. Timpul cel vitreg ne strigă: lucrați nu stați cu mâinile în stn, și când numai aveți vreme, a'ergați la școală și biserică, ca să puteți înainta.

În comuna noastră înainte cu 8 ani s'a întemeiat o *reuniune de cîntări*, la îndemnul și sprijinul fruntașilor noștri. În decursul vremii acesteia reuniunea de cîntări n'a stat locului, ci a mers tot înainte.

Tinerii noștri la toate sărbătorile mari ne înveselesc în sf. biserică cu glasurile lor plăcute, făcîndu-ne a mai uita din necazuri; apoi să vezi talpa țerii ou'ertînd, și urcîndu-se pe bină cum știe fermeca publicul cu piese teatrale, ca-și-cînd ar fi luați din vre-o trupă teatrală. Mă gândesc de multe-ori ce face și mult cercata noastră școală, fiindcă printre părinții acestor tineri abia află câte unul să știe buchii, ear' ficiorii lor știu atâtea lucruri frumoase, pe cari ai dori să le tot vezi și auzi. Încă una am băgat de seamă la tinerii aceștia, că știu aduce jertfe pentru biserică și școală. Căci eată această reuniune din îndemnul propriu, și din fondul seu a cumpărat pe seama sf. biserici un *policandru* (lustru) în preț de 72 fl. v. a. Tot din venitul petrecerilor în anul trecut s'a cumpărat alt *lustru* cu 42 fl. v. a. împodobind scumpa noastră biserică. Dînd tinerii așa exemple frumoase creștinilor, numai decât le-a urmat evlavioasa creștină *Elenca Drăghina*, care a cumpărat mîsar pe pistol foarte frumos în preț de 8 fl. v. a. asemenea consăteana noastră *Anuța Dragu* măritată în Căcova, ca creștină bună încă a jertfit un *mîsar* brodat cu aur, în preț de 10—12 fl. v. a. Aceste jertfe se sfințiră cu mare pompă în ființa de față a unui public numeros, între bubuitul treasurilor. D-zeu bunui întărească credința și dragostea între membrii reuniunii de cîntări, să le dea sănătate, să poată duce mai departe lucrarea începută; ear' femeilor pomenite să le dăruiească sănătate dimpreună cu familia lor.

Ioan Ciorman, econom.

Prin urmare socoteala lui Miș era foarte bună, numai să se fi ținut cum se cade de ea. Dar' ce-i faci omului, că doar' cine nu-i de una, nu-i nici de alta. Boul e răbdător, boul e domol, răbdă și căldura și frigul, și foamea și setea mai bine decât calul. Calul iute fiind dela natură, abia aleargă până în capul satului și e tot zoale, asudă, apoi dacă îl lași nefrecat de sudori, acestea se încrustează sub păr peste piele, ca și cum îngheață apa peste toate obiectele, ce le atinge iarna. Urmarea e că crusta sau pelița aceea, ce încinge tot corpul, împedecă resuflarea și astfel vita neputînd răsufia prin pori, slăbește vîzînd cu ochii. La bou aceasta se întîmplă mai rar, căci fiind el domol, asudă mai rar.

Cui nu-i place lucrul, nu-i place nici frecatul, nici țesălatul, și Mișului nostru, om frumos fiind, îi mai plăceau birtășițele cele frumoase. Și ce se întîmplă, azi îi pică un cal de slab, mîne altul de bătrîn, poimîne eară altul de altă pacoste. Dar' ce-i pasă lui Miș, el are moșie frumoasă, îndată-ce-i pierd un cal vinde un loc, un pămînt și ia alt cal.

Ei! dar' de unde tot iei și nu mai poți se împuținează. Așa și moșia Mișului a scăzut rău, cu atât mai rău, că Miș vîzînd la început că-i merge bine cu cărașuile, și-a stricat casa și a făcut alta mai mare, mai frumoasă, cu 3 ferestri cătră stradă și cu prispă largă, pe stilpi de piatră, de nu mai era în acel timp în toată Frăua ca a lui. Se spunea, că ar fi luat banii din cassa de păstrare.

Apoi știut e, „că cine zidește casă la sat — cu bani luați împrumut, își zidește șiieși mormînt“.

Așa a început și Mișul nostru, din rău în mai rău, își vîndu rînd pe rînd toată moșia părintească, rămînd numai cu a muierii, vîndu cail și carul și se făcu hoț de cai.

Acum, când făcea trg cu moșia, el venise din „*zuchthaus*“ ul Sibiuului, și fînul era făcut de muieria sa, cu care trăia destul de rău.

Cunoștința și prietenia cu moșul meu, o făcuse, când avî și el car cu 4 și 5 cai și umbiau în cărașu amîndoi, atât numai, că

pe cînd Mișu vindea în tot anul câte un pămînt, moșul cumpăra, pentru-că și lui și ficiorilor lui le plăcea lucru, și ficiorii moșului nu luau bucătura în gură, până-ce nu erau cei 16 cai ce-i aveau atunci, frecați, țesălați de te vedeai în părul lor ca 'n oglindă.

Dar' dacă avî moșul 16 cai, avea și un car mare cu 8 cai, unul mic cu 6 și o căruță cu 2 cai, cu care purta fînul și ovîsul, ca să nu le cumpere cu două prețuri dela birtaș. Eată-cum se pricepe, că moșu-i zicea sasului, „mă Miș“, și acesta „bade Maxine“, ceea-ce nu se îndatinează până în ziua de astăzi între Sași și Români, ei Sasul e jupâne și stăpâne, ear' Românul moi luon.

Moșul însă nu era slugarnic.

Tîrgul odată făcut și aldămașul beut, moșul, de care eu nu m'am mai deslipit oarecum cuprins de frică, că neputînd duce tot fînul, va rămînd și de rușine și de pagubă, se duse a casă, înainte însă de a intra, cercetă cu de-amîruntul toate părțile carului celui mare de 8 cai, strigă ficiorii, le spuse să-l ungă bine, să-i pună 2 rînduri de ru-

Înaintare.

Beșimbac, 10 Aprilie n.

Domnule Redactor!

În comuna noastră s'a întemeiat un cor spre a cânta în biserică noastră gr.-cat. Corul are 18 membri și instructor și conducător este un econom din comună, cu numele Ioan I. Pop, care a învățat glasurile și cântările bisericesti dela un învățator cu numele Andreiu Stroia, care acum este învățator la școala gr.-cat. din Făgăraș. Cu învățarea corului a început prin postul nașterii D-ului, adunându-i pe coriști în casa dînsului în toată săptămîna de două-ori, așa că atât instructorului, cât și coriștilor li-se cuvine mare mulțumită. În ziua de nașterea Domnului Isus Christos (25 Decembrie 1896) au cântat în biserică, așa încât le-au plăcut tuturor celor de față. În ziua de botezul Domnului au cântat coriștii un vers numit: „În marginea rîului” ear' foarte plăcut; în Sămbăta dintăiu din postul Paștilor au cântat coriștii versul sf. Teodor Tironu foarte frumos. Tot sub conducerea dlui Ioan I. Pop, coriștii au adunat și un fond de bani. Și-au abonat „Foia Poporului” care o cetesc Dumineca și în sărbători, unde se adună și alți oameni din comună de ascultă. *Beșimbăceanul.*

DIN TRECUTUL NOSTRU.

Alcătuiri de ale lui Brancoveanul.

Brancoveanul în lunga sa domnie, cu toate birurile mari, date Sultanului și cu toate greutățile, cu cari a avut să se lupte, a făcut mai multe îmbunătățiri în țeară.

El a zidit și înnoit mai multe mănăstiri și biserici, chiar și în afară de țeară, precum o biserică la Făgăraș și alta la Constantinopol. Orașul București și Târgoviștea, vechiul loc de scaun al domnilor Români, le-a împodobit cu mai multe palate, între cari mai însemnate sînt: palatul domnesc la poalele dealului Metropoliei și clopotnița domnească cu ciasornic, în București, casele domnești în Târgoviște etc.

Afară de aceste el se străduia a sădi cultura europeană în țeară. Întregi școala

dite, așa cum au economii la Cluj, Turda și Vinț, se scoată pe „Hanzel” și pe „Mișca” din grajd și se le dee o ferdelă de ovės, că eacă ce a făcut și cum are să facă...

A doua zi pe la orele 10 înainte de prânz se arătă moșul cu carul tras de cei 2 cai ai lui Mișu Șolăriței în curte, așeză carul în șură, zicînd ficiorilor:

„Odată aruncați, și de două-ori călcați, și când veți fi sffrșit cu încărcatul trimiteți sluga după mine la cărcimă, ca să ducem fînul acasă”.

Apoi plecă, ear' ficiorii și o slugă dela orele 10 începînd, au tot încărcat și au călcat fînul moșului, care are drept, că au fost 4 cară, ca și strămoșul seu despre care a rămas vorba „der grade Michel”, (cinstitul Michel); până după orele 3 n'au gătat cu încărcatul.

Se adunase lumea ca la o comedie, știți ca-si-când vin Italienii cu ursul și cu cămila la sate.

Când au isprăvit, vine moșul, care dela 10 ore a tot beut și petrecut cu cunoscuții și prietenii sei în birt.

dela Sântul Sava din București, numită și colegiul domnesc, care a fost întemeiată de Șerban Cantacuzin, aducînd la ea, ca dascăli între alții, pe Grecii cei mai învățați de pe vremea aceea. Sub domnia lui s'au tipărit mai multe cărți, cu deosebire bisericesti, apoi *Alexandria* sau istoria lui Alexandru Machedon, o cronologie a domnilor Munteniei și altele.

El regulă plata birurilor (dărilor) rînduind stringerea lor de patru-ori pe an, adică după pătrare și împopora mai multe sate cu Români, Sârbi și Bulgari, fugiți din Turcia. Dar' rēul cel mai mare îl făcu țerii, desființînd partea cea mai mare a oastei. Prin această țeară putu fi ușor ingenunchiată și se pregăti calea ajungerii la domnie a *Fanarioților*, care a și urmat după *Stefan Cantacuzin*, urmașul lui Brancoveanul.

Stefan Cantacuzin.

Brancoveanul a căzut jertfă parte slăbiciunii sale, parte dușmăniei dintre familia lui și Cantacuzinești. Drept rēplată pentru vinderea tainelor lui Brancoveanul, Sultanul întări în domnie pe Stefan Cantacuzin. Acesta desființă darea pe vite, numită *văcărutul*, puse de Brancoveanul, dar' de altă parte apesa în alt chip pe locuitori. El nu domni decăt doi ani, când îl ajunse același sffrșit, ca și pe Brancoveanul. Avēnd și el, ca și înaintașul seu, înțelegere tainică cu Nemții și Rușii, împotriva Turcilor, și fiind descoperit, fu dus la Constantinopol și omorît, dimpreună cu tatăl seu, la anul 1716.

Cu Stefan Cantacuzin se pune capăt stăpînirii Domnilor pămînteni. Sultanul ridică din scaun pe Stefan Vodă, numește domn de-a dreptul, *fără să mai întrebe țeara*, pe un grec din Constantinopol, cu numele *Nicolae Maurocordat*. Prin aceasta se începe atât în România, cât și în Moldova domnia *Fanarioților*, care ține aproape un veac. Dela anul 1716 înainte tronul falnic al lui Mircea cel

Mai întăiu se uită bine la car, la cuiele din capetele osiilor, la funiile dela hamurile cailor, ca să nu fi făcut cineva vre-o glumă, pe urmă stringēnd bine chinga la Mișca, se aruncă cu gârbaciul îndoit în mîna dreaptă și în șea, stringe pe Mișca în pînteni, și când se ridică Mișca în două picioare, moșul aruncănd a lene gârbaciul, striga: „*hi Hanzel!*”

Și cei doi cai plecară cu carul lin și mereu, și moșul striga cât îl lua gura: „*noroc bun Maxin*”; dar' mereu stringea pe Mișca în pînteni, ear' lui Hanzel îi tragea câte una de-l ustura pielea. Căii plecară în fugă și carul eșind prin poarta sasului, tragea amēndoi stîlpzii porții după sine, ear' moșul vēzēndu-se în largul uliții teafēr, începū a cînta:

„Doină, doină și doiniță

Am avut o mândruliță”.

Și cu doină doiniță duse fînul la mândruliță.

Nepotul cel mare a lui Maxin Acente.

Mare, Mihaiu Viteazul și Stefan cel Mare al Moldovei, este cuprins de Greci, străini de neamul nostru, scoși din *Fanar*, o parte de oraș a Constantinopolului, de unde își și au numele de *Fanarioți*. Sub domnia acestora țerile române sînt năpădite de Greci, cari dimpreună cu d-nii, le storc până la măduvă și le aduc în starea cea mai ticăloasă. Domnia *Fanarioților* este cea mai tristă epocă în istoria țerilor române. Ea se sffrșește la 1821, când domniile grecești sînt șterse prin mișcarea viteazului și patrioticului român *Tudor Vladimirescu*.

Sub domnia *Fanarioților*, precum și dela 1821 încōace, până la *Unirea Munteniei și Moldovei* la 1866, în *România de azi*, istoria țerilor este cam aceeași. Din pricina aceasta ne oprim aci cu istoria Munteniei și trecem la cea a țerii surori, a *Moldovei*, urmărindu-i soarta dela întemeiere și până la *Fanarioți*.

DIN LUME.

Din Grecia.

Din Creta vin acum puține știri noue; privirile lumii acum sînt îndreptate la *granița greco-turcească*, de unde lumea a fost surprinsă zilele aceste cu vești de rēboiu dintre Greci și Turci. La hotarele Tesaliei și în *Macedonia*, care e sub stăpînirea turcească, s'a început rēșcoala Grecilor și oastea turcească a avut ciocniri sângeroase cu resculații. În *Macedonia* au intrat săptămēna trecută trupe neregulate grecești, cari s'au luat la harță în mai multe locuri cu Turcii. Trupele aceste se alcătuiesc din 3000 de oameni și comandantii lor sînt doi foști oficeri greci. Lucrarea acestora și peste tot mișcarea din *Macedonia* și rēșcoala sînt puse la cale și dirigate de *comitetul național grecesc*.

Unele vești spun, că ar fi fost încăierări și între oastea regulată a Greciei cu Turcii. Din Atena se vestește, că în urma intrării trupelor neregulate grecești în *Macedonia*, Turcii au crezut, că și trupele regulate vor trece granița și au pușcat asupra lor. Grecii au respuns și ei, au rupt cordonul Turcilor și au intrat cale de un ceas pe pămînt turcesc. Din mulțimea de știri, ce vin, se vede, că prin *Macedonia* curge sînge, dar' atât Grecii cât și Turcii pun vina unul asupra celuilalt, că ar fi început rēșboiul. Până acum rēșboiul pe față nu e declarat, dar' aceasta poate să urmeze în câteva zile și poate apoi ca întreg Rēsăritul să se incingă în flacări.

Puterile părților dușmănoase, sînt următoarele: Grecii au în Tesalia 70 de mii și 400 soldați regulați și o legiune de 2—3. mii de oamenii, prietini ai Grecilor. Turcii au 83 mii 250 de infanteriști și 2500 de cavaleriști în *Macedonia*, și un corp de oaste în Epir, staționat în Ianina.

Biserica Domnița Bălașa.

— Vezi ilustrația. —

Biserica Domnița Bălașa, a cărei ilustrație o dăm azi cetitorilor, este cea mai frumoasă biserică din București, capitala României. Ea a fost zidită de Domnița Bălașa, fiica lui Constantin Vodă Brâncoveanu, a cărui trist sfârșit l-am descris în numărul din urmă al foii noastre.

După-ce Brâncoveanu, cu fii sei și cu ginerele seu Ioan Văcărescu au fost omorâți atât de crud din Partea Turcilor, doamna Maria, dimpreună cu un nepot, prunc mic, cu noru-sa, cu fiică-sa Domnița Bălașa, cu cinci gineri și cu mai mulți boieri și slujitori au fost exilați (duși cu sila) departe de pământul iubit al țării, în Asia-mică, la orașul Kiutahija.

Mai târziu Domnița Bălașa întorcându-se în țară, și căpătând o parte din averea părintească, a zidit la 1751 biserica aceasta, care s'a numit după numele ei, ear' la moarte și-a lăsat toată averea pentru întemeierea unui asil (cașă) pentru săraci.

În cursul vremilor, biserica aceasta a fost reparată și înnoită în trei rânduri. La 80 de ani dela zidire, adică la 1831, a fost reparată de către banul Grigorie Brâncoveanu, un coboritor din familia Vodei Constantin. La câțiva ani ruinându-se din pricina unui cutremur de pământ, s'a ridicat din temelie, și s'a împodobit, la 1838, de băneasa Safta Brâncoveanu, care a întemeiat lângă ea și un spital și asil, pentru bolnavii și ticăloșii, cari ar peri de foame pe drumuri.

În forma ei de azi a fost înnoită și făcută la 1885 de către eforia așezămintelor Brâncovenesti; aceasta eforie este condusă de coboritori din familia Brâncoveanu.

Biserica se află în mijlocul unei grădini (parc) frumoase, încunjurată cu zidiri pompoase, ridicate în parte tot prin eforia pomenită mai sus. În grădină se află statua (figura de piatră) întemeietoarei, a Domniței Bălașa. Pe basă statutei sunt înșirate cu numele moșiile, cari e înzestrată biserica și așezămintele Brâncovenesti din jurul ei, cum sunt spitalele, asilul pentru femei neputincioase și o școală de băieți.

Biserica, zidită în stil oriental, are 5 turnuri, dintre cari în ilustrație se ved trei. Turnul cel din mijloc este mai mare. Privită din afară, ea are o înfățișare foarte frumoasă, ear' dacă intrăm în lăuntrul ei, vom fi răpiți de minunățiile, ce ne ved ochii. Bogăția picturilor, candelabrele și alte odoare de argint și poleite cu aur, scaunele (stranele) lucrăte cu mare măiestrie, cu un cuvânt întreaga întocmire ne încântă și ne pune în uimire. Ea are și un cor vocal foarte bun și vestit.

Între zidirile sfinte ale României, biserica Domnița Bălașa ocupă un loc de frunte, de care poate fi mândră țeara și capitala București.

Vorbe înțelepte.

— Una la săptămână. —

Mângălere.

Două trei raze de soare te mângăie și te face să uiți o săptămână de ploaie; aceasta e istoria întreagă a vieții, cu bucuriile ei, cari te fac să uiți așa de lesne greutățile, ce ai încercat.

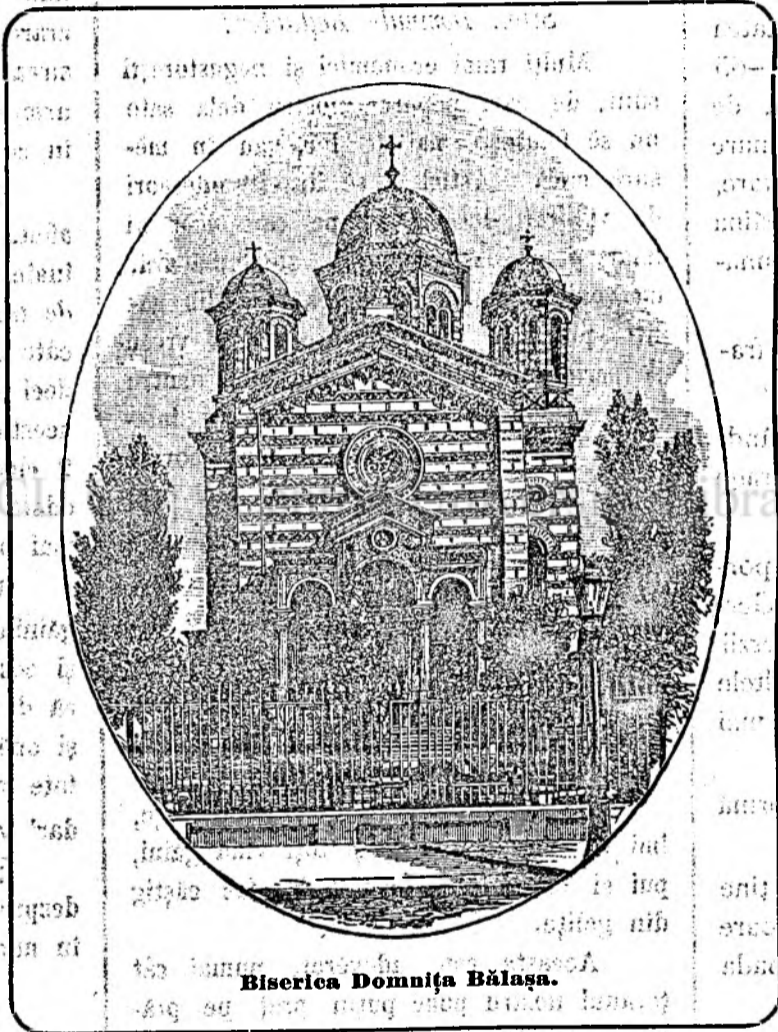
Abatele Perreyre.

PARTEA ECONOMICĂ.

Ce să cultivăm?

În vremile noastre, când atâtea poveri și greutăți ne apasă, fie-care din noi trebuie să ne silim, ca munca și truda noastră nu numai să nu se pierdă, dar' să ne aducă cele mai mari foloase și câștiguri ce se pot. Aceasta trebuie să fie scopul de căpetenie al nostru pe terenul economic-comercial, căci numai așa putem să ieșim de asupra greutăților și să dăm înainte.

Cu deosebire agricultorii, plugarii trebuie să știe seamă de aceasta, căci plugarul are mai multă lipsă ca ori și cine de o bună cumpeneală. Fără cumpeneală și fără potrivire plugarul va lucra mult, se va sdrobi ziua și noaptea și totuși

Biserica Domnița Bălașa.

va câștiga puțin, cât nici să trăească el și familia lui nu-i va ajunge.

Ca economul să aibă foloase bune după munca sa, este de mare însemnătate între altele lucrul, că ce soiuri de bucate prăsește el? Căci se poate întâmpla, ca un soi de bucate să aducă puțin, pe când sămănând pe acelaș loc alt soi de bucate, cu aceeaș muncă poate să aibă câștig cu mult mai mare.

Astfel deci se naște întrebarea, că ce să prăsim și să cultivăm, ca mai bine să nimerim? Asupra acestui lucru vrem să atragem luarea aminte a agronomilor nostri.

În vremile noastre, când prețul unor soiuri de bucate mereu scade, oamenii în deosebite locuri și țeri se ocupă cu întrebarea de mai sus. Ba în unele părți se chiar fac încercări de-a introduce cultivarea unor plante, cari aduc foloase bune.

Vom aduce aci două pilde, din două locuri deosebite.

În foile din Pesta cetim, că agricultorii de preste Dunăre se ocupă mereu cu gândul, că ce soiuri de bucate și plante ar trebui să se prăsească și cultive, cari se aducă foloase mai bune, ca economii să poată da cât de cât înainte. Economii din ținutul orașelului Lendva de jos au aflat, că pământul și clima priește cultivării inului. În anul trecut au început deci cultivarea inului și au ajuns la încredințarea, că aceasta plantă trebuie prăsită, căci cultivătorii au bune foloase din recolta ei.

A doua pildă ne o aduce o foaie din România „Mesagerul Brăilei“, care face luători aminte pe țerani să prăsească în măsură mai mică, ca până acum, cucuruzul (păpușoiul, porumbul), fiindcă aduce foloase mici.

Eată ce scrie aceasta foaie în nr. 20 al seu:

Preste tot recoltele țării noastre au făcut însintare însemnată în ce privește calitățile diferitelor soiuri de bucate; aceasta grație silințelor și jertfelor făcute mai ales de marii proprietari, cari pe lângă diferite aparate și mașini agricole pentru lipsa cultivei, au căutat mai mult a reînprospăta și înnoi sămânțele care degenerau din ce în ce. Guvernul țării, încă a pus mult interes aducând sămânțe străine.

În deosebi însă nu tot astfel se întâmplă cu cucuruzul. Cultivarea cucuruzului în anii din urmă și aproape pretutindenea a devenit o însemnată pierdere pentru țerani mai ales, atât din cauza cantității cât și a bunătații, cu mult mai slabă decât cucuruzele străine.

Țeranul, din vechi deprinderi, își pune aproape toată munca lui în cultivarea cucuruzului, fără a avea sămânțe bune, din care cauză nu are recoltă bună și nu poate vinde cu preț bun, ci adesea cu pagubă, știută fiind greutatea și mulțimea muncilor ce trebuie făcute pentru cultivarea cucuruzului.

Îndemnăm dar' pe micii cultivători, ca față de multele pagube ce le aduce cucuruzul să se obișnuască a prăsi mai bine grăul, sęcara, orzul, fasolea, rapița și chiar sămânțele de in și de cânepă, care le pot aduce cu siguranță câștiguri foarte bune în asemănare cu cucuruzul, pe care n'ar trebui să-l cultive de cât numai în măsură de lipsă gospodăriei lor pentru întreținere, având totdeauna o rezervă pentru timpuri de lipsă.

Prin aceste am voit să arătăm, că în alte părți economii să cugetă la schimbări, la introducerea și cultivarea în măsură mai mare a unor soiuri de bucate și plante de nutreț etc. cari aduc câștig mai bun. La aceasta trebuie să ne gândim cu toții, reuniunile și tovarășile agronomice, apoi agronomii nostri mai fruntași după ținuturi. Noi cu bucurie vom publica în foaia noastră părerile ce ni-se vor trimite în privința aceasta și experiențele, ce unii economii au făcut cu soiuri anumite de plante.

Prăsirea galițelor.

(Urmare.)

Găinele negre Langshan.

Găinile aceste se trag din Asia, anume din China de mează noapte, prin urmare nu sunt gingașe și sufer earna cea mai grea. Cresc foarte iute. Ouă mult, sunt blânde, mame îngrijitoare și cloci bune, se îndestulesc cu puțin, sunt de natură vênjoasă și au carne foarte gustoasă și bună.

Puii acestor soiuri de găini sunt gingași, la început se desvoaltă greu, și când își pierd penele mici, rămân mai de tot golași, dar când sunt de 4—5 luni încep a se desvolta ușor.

Găinele aceste, pre cum am zis mai sus, ouă mult, sunt unele care ne dau la an și câte 200 de ouă, de regulă însă avem la o găină de Langshan 140—160 de ouă la an. Greutatea ouălor o putem pune la 50—65 de grame. Ouăle sunt frumoase, de culoarea brunetă, au gălbînusul mare și foarte gustos, coaja ouălor e tare, prin urmare se pot transporta ușor. Găina Langshan are carne multă și de bună-tate de primul rang.

Carnea e albă, cu piele fină, fragedă și foarte gustoasă.

Găina aceasta este de natură blândă ușoară și vênjoasă, fiindcă ea se trage din părți friguroase.

Soiul de găini Lanshan s'a importat în Europa în orașul Völshau, Germania. De culoare sunt negre, verzii. Unele sunt la picioare cu pene, altele fără pene. Cele fără pene sunt mai cu preț și mai căutate.

Cocoșii au natură vioae și formă sveltă.

Cocoșul este înalt, capul îl ține în sus încovoat înderēt, are picioare sure, umăr lat, pept lung cărnos și coada în forma secerii.

Creasta e roșie, sclicicioasă, simplă și crestată.

Ciocul e de culoarea cornului întunecat; este tare, și în vîrf puțin strîmbat. Ochii sunt sclicicioși și arată oare-care înțelepciune. Grumazii sunt lați între umeri. Spatele e lătit între umeri, și se ridică puținel cătră coadă, sunt acoperiți cu pene frumoase.

Peptul e lat și cărnos. Aripile sunt ridicate, acoperite cu pene lucitoare verzi.

Picioarele sunt de înălțime mijlocie și depărtate unul de altul, golașe sau înpenate, ghiarele sunt sure, plumburii și împodobite cu unghii albe.

Cocoșul e vioi și înfocat, bătaș, foarte sprinten și totuș de natură blândă; are voce tare, care însă nu este aspră. El are o greutate de 4½ kgr.

Găina Langshan e la trup mai rotundă, penele ei sînt de o formă ca a cocoșului, numai coada este plină, care o poartă în sus. Ouăle găinei sînt mai mult rotunde, decât ascuțite, de culoare întunecată. Soiul acesta de găini este foarte bun și folositor și prin urmare e vrednic, ca plugarii și economii nostri să și-l procure și să le prăsească. Un cocoș se poate vinde și cu 7—8 fl. Eu dădusem în anul trecut P. S. dlui Ioan Mețian, episcopului Aradului, o trupină din soiul acesta, ca să se lățească între învățătorii din diecesa Aradului.

Găini de aceste se pot cumpăra din pepinierele statului.

Iuliu Bardosy.

Înmulțiți galițele.

Stim. Domnule Redactor!

Mulți rami economici și negustorești sînt, de cari poporul nostru dela sate nu se folosește mai de loc, sau în măsură mică. Astfel el se lipsește adeseori de venituri însemnate, pe cari ușor și le-ar putea câștiga. Așa este bunăoară, cu venitul, ce și-l-ar putea face din galițe, pui, ouă etc. Despre acesta vreau să scriu unele lucruri și îndrumări pentru cetitorii foii noastre, vîzînd că vînteresăți și scrieți frumoase și bune povețe despre prăsirea galițelor.

De mai multă vreme petrec cu luare amîntă în ce chip poporul nostru prăsește galițele și cum își face el bani din ele, și am ajuns la încredințarea, după cum am spus și mai sus, că ceea-ce face poporul în privința aceasta, nu face destul de bine și mai bine ar trebui să o facă.

— Dar' Românii toți prăsesc galițe, îmi vor zice cetitorii, și toți vînd găini, pui și ouă etc. și astfel își fac câștig din galițe.

Aceasta este adevărat, numai că țeranul nostru pune puțin preț pe prăsirea galițelor, doară mai puțin decât pe ori-care alt ram economic, afară poate de grădinărit. Pentru el galițele sînt numai iat' așa, ca să fie la casă, fără ca să le dea vre-o însemnătate mai deosebită. Tot așa este și cu venitul ce-l aduc galițele. Țeranul nostru vinde produsele galițelor, dar' mai mult întimplător, când și când, în măsură neregulată și mică.

Aceste sînt lucrurile despre cari am zis, că poporul nostru ar trebui să le facă mai bine de aici înainte.

Ar trebui adevărat țeranul român să și facă un câștig regulat din galițe, un izvor de venit statornic, care să-i aducă regulat banii în pungă și nu numai așa ca din întemplantare. Și aceasta poate să o facă țeranul, cel mai bogat, ca și cel mai sărac, toți de o potrivă; poate să o facă cu atât mai ușor, căci prăsirea galițelor nu este ceva nou pentru el, doară și moșii

și strămoșii nostri au făcut-o tot așa, ca noi. Dacă țeranii ar avea un câștig sigur și regulat dela galițe, atunci ar pune mai mare preț pe ele, ca până acum și prăsirea lor s'ar îndrepta și s'ar îmbunătăți.

Pentru-ca se punem temeiul la un câștig sigur și regulat din galițe, cerința de căpetenie este să înmulțim galițele. Eu și cu mine împreună mulți alții, am aflat că poporul nostru prăsește prea puține galițe, și anume găini puține, ca să nu mai vorbesc de găște, rațe, etc. cari se prăsesc în număr și mai mic. Aceasta ar trebui să se schimbe mai înainte de toate.

Și aci cred, că mai bine nimeresc, dacă îmi îndrept vorba la femeile noastre, la țerane. Pe când bărbatul e cuprins cu lucrări economice în afară de casă, femeia stă mai mult acasă și astfel după firea lucrului, în cercul ei de lucrare și grije se ține cu deosebire prăsirea galițelor și înmulțirea lor. De aci urmează, că femeia va și ști mai bine, că în ce măsură să și înmulțească galițele.

Măsura aceasta de altcum e ușor de aflat. Să ne silim, ca să avem de aci înainte cel puțin de două ori sau chiar de trei ori atîția pui, respective găini, câte am avut până acum. Cine a avut deci anul trecut 10 găini, să aibă anul acesta 20; femeia care a pus anul trecut 2 cloce, se puie acum patru, adevărat încă odată atîtea, câte mai înainte, dacă nu mai multe.

Dar' ni se va zice, că ținerea găinilor mai multe va fi împovorătoare și costă mult. La aceasta eu răspund, că dacă vom face negoț regulat cu pui și ouăle, nu numai că nu vom avea greutate cu susținerea găinilor mai multe, dar' vom avea dela ele câștig însemnat.

Și noi spre aceasta trebuie să nisuiem; despre aceasta vă voi scrie, d-le redactor, în numărul viitor.

I. D. învăț.

Reguli pentru prăsirea galițelor.

1. După-ce trece luna lui Maiu nu mai pune cloce, dacă vrei ca peste vară să ai ouă multe.

2. Nutrește bine puii cei mici; în cele dintăiu 6 săptămăni dă-le nutremēt bun, ca să prindă putere.

3. Găinele trecute de 4 ani nu le mai ținea; vinde-le sau taie-le.

4. Tot la al treilea sau al patrulea an schimbă cocoșul cu unul tîner de doi ani; astfel vei avea ouă și prăsilă bună.

5. Cotețul să fie uscat și dacă se poate așezat spre mează-zi, în fața soarelui. Cotețul trebuie ținut curat.

6. Odată pe zi, spre seară, dă găinilor de mîncare bucate.

7. Cel mai bun nutremēt pentru găini sînt rēmășițele dela masă, din culină; aceste cuprind părți de carne și de plante.

Îndreptar

pentru întemeierea însoțirilor de cumpătare împotriva beuturilor spirituoase

lucrat de

Gavriil Aluaș,

Învățător și notarul însoțirii de cumpătare din Babța.
(Urmare).

IV. Explicări și îndreptări la statutele »Societății de cumpătare« din comuna Babța.

h., Când beuturile vor fi bune, va fi iertat a aduce în familie, la nunți, ospete, pomene, clăci, călătorii și a bea cumpetat, nici odată însă mai mult de un deciltru vinars înainte de mâncare de o persoană, o jumătate litră de vin sau bere după mâncare.

Am hotărît cantitatea și timpul din punct de vedere sănătos și cruțător.

În familie, omului nu-i vine nici odată a-și eși din fire; dar' la nunți, ospete având cu cine-și petrece, bea cu zilele deplin, până unii și mor de beătură. Bine e așa? Oare nu e mai bine, ca omul să-și bea porțiunea sa de cel mult un deciltru de vinars, după care să mănânce? Rachiul (vinarsul sau palinca) luat în măsură mică înainte de mâncare înlesnește mistuirea; beut' însă în măsură mare și neregulat, ce din nenorocire se întâmplă des, mai ales la poporul de rînd, că el și dacă gata de mâncat mai suflă câteva porții, — e foarte stricăcios; necumpetul acesta produce cele mai grozave boale de stomac, de nervi (vine) și atacă chiar și creierii. Câți oameni cu minte și de mare preț nu cad pradă acestei patimi grozave. Veninul ce se află în rachiul înveninează celor bețivi mai întăiu corpul, apoi mintea. Mintea li-se întunecă și încep a se prosti.

Omul dedat cu această urită patimă, nu se simțește nici-odată bine. El nu are nici-odată gust de mâncare, din cauză că stomacul li este ars de alcool; are totdeauna durere de cap, i-se perde toată vederea și auzul, încep a-i tremura mâinile și picioarele, se schimbă la față, și în urmă capătă diferite boale, cari li curmă vieța fără de timp.

Tot așa se întâmplă și cu necumpetul beuturii de vin și de bere.

Vinul luat cu măsură după masă este pentru sănătatea omului un leac bun.

Persoanele palide, slabe sau scrofuloase trebuie să bea vin. Huffeland recomandă a bea foarte puțin vin cu cât cineva este mai tîner; îl recomandă numai în casuri de boală și bătrânilor în măsură mică.

Vinul întrebuintat prea des și în mare măsură scurtează vieța; ear' luat mai rar și puțin, este folositor, căci înlesnește mistuirea. După mîncări calde vinul strică sănătății. Asemenea vinul nou fert (mustul) este vătămător organelor mistuirii.

Până-ce vinul se bea cu cumpet, veseleşte inima omului; dacă treci cumpetul, și el ca vinarsul, strică, — te face neom.

Vinul, ori la masa bogatului ori la acelu mai sărac, să se bea cu cumpet, dacă voim ca să ne fie mai folositor, altcum strică sănătatea, chiar și averea, căci eată ce zice și cartea proverbelor lui Solomon: »Celui-ce îi place a-și petrece cu vinul în curțile sale lasă ocară« (Prov. Sol. 12.12). »Bucuria inimii și veselia sufletului este vinul, când se bea la vreme cu măsură«. (Isus Sirac 40. 22).

Berea luată în măsură mică înlesnește mistuirea prin hemeiul ce conține; pentru oamenii sănătoși și muncitori este o beătură nutritoare. Asemenea este nutritoare pentru cei slabi, pentru cei-ce sufer de incuier și pentru cei cu stomac slab. Berea este o beu-

tură rătoritoare în timpurile călduroase. Berea beută însă în cantitate mare e stricăcioasă sănătății, ca și ori care beătură alcoolică.

Patima beutului de bere s'a lătit și în cele mai neînsemnate comune. Dacă ar fi beută cumpetat ar mai fi ceva folos de ea, însă când se apucă oamenii noștri, mai ales clasa mijlocie și inteligența a o bea, fac capet. Încă li e spre fală, că câte unul a scos până la 20 de pähare, neaducându-și aminte, că a cheltuit 2 fl. din care cel mult 20 cr. erau de ajuns pe bere, restul, cred că ar avè loc ori și la cine.

Rèul cu abuzul alcoholismului s'a vîrit și în pomene. Oamenii noștri cred, că e pomană a da rachiul cuiva. Și oare pomană face omul, când înveninează pe de-aproapele seu? Acel cu pomana își face pècate, necum se fie spre iertarea pècatelor rëposatului și-și cășună și e și pagubă materială, pentru-că a sătura cu rachiul 100 inși nu e lucru ușor, și costează o sumă însemnată de bani în timpul de față, când beuturile s'au scumpit tare. Sfetii și clopotarii cãtã vreme trag clopotele sînt țapeni de beți. E timpul, ca să ne tragem de seamă ce facem. Dacă e în obicei beutura la pomene, — până se va scoate cu totul să fim cumpetați.

La clăci oamenii nu merg din indemn curat ci din lăcomie, că acolo se vor sătura de apa turbării până-ce vor ajunge ca degetul. Sărăcă lume, că proastă ești. Ți-ai chemat clăcani la o holdă, ca se ți-o împrăștie și seara le dai de beut și de mâncat, cât n'ajunge jumătate holda.

În călătorii e și mai primejdios a trece măsura cuvenită. Câți și mai câți cu beția în locuri străine s'au aflat fără de bani, fără haine, furându-li-se, fiindcă se află în o stare de nu mai știau de ei. (Va urma.)

Știri economice.

Reuniunea de consum din Blaj a împlinit cinci ani dela întemeierea sa și, după cum se vede din raportul ei din urmă, se află în stare de înaintare. Reuniunea a făcut, că mărfurile și articlii de casă să se vîndă în Blaj cel puțin cu 10% mai ieftin ca în alte orașe din țeară. Astfel, socotind, că toate prăvăliile din Blaj fac o vînzare anuală numai de 250,000 fl., după subtragerea celor 10% în favorul cumpărătorilor, ese un câștig anual de 25,000 fl. care sumă rămâne în buzunarul cumpărătorilor.

Cu toate că ea vînde mai ieftin, dividendă pentru acționari s'a urcat dela 6 la 7%. Venitul curat a fost 1518 fl. 37 cr. din care sumă 400 fl. se pun la fondul de rezervă, care este de 2844 fl. 71 cr.

Reuniunea a început și negoțul cu vinuri, luând în arîndă cel mai de frunte otel din Blaj, otelul „Univers“.

Înaintarea acestei reuniuni ne arată, că calea apucată e bună și ne îndeamnă să întemeiem astfel de însoțiri și prin alte locuri mai de frunte, locuite de Români.

Nouă bănci românești. Întemeierea de nouă bănci românești se continuă, ceea-ce numai spre folosul nostru este, căci avînd preste tot locul bănci, poporul român nu va fi silit a alerga pe la străini după împrumuturi, ear' câștigul rămâne tot în mâni românești.

Eată băncile, cari să întemeiază mai de nou:

Plugariul. În Săcdate e pusă la cale întemeierea unei bănci mai mici, populare, cu numele „Plugariul“.

Capitalul social va fi la 10,000 coroane, (5000 fl.) constând din 100 acții, de câte 100 coroane. Listele de subscriere, împreună cu 10% a prețului acțiilor, adecă 10 coroane (5 fl.) sînt a se trimite pe numele părintelui C. Prie, în Săcdate, p. u. Hortobágyfalva, cott. Sibiu. Apelul de subscriere e iscălit de următorii domni: Ioan Cădea, protopop; Ioan Iordachie, inv. pens; Toma Prie, primar; Demetriu Cătean, protopop; Constantin Prie, paroch; Simion Grădinar, notar cercual și Ioan Stanciu, proprietar.

Bancă românească în Hida. Fruntașii români din Hida (comit. Clujului), la stăruința tînrului avocat Dr. Simeon Tămăș de acolo, au hotărît să întemeieze o bancă. Capitalul s'a statorit de o camdată la 30 mii fl. Listele de subscrieri de acții să vor scoate și trimite cât mai în grabă.

Cassa de păstrare în Mercurea (comit. Sibiu) și-a ținut în 31 Martie n. c. adunarea de constituire. S'a constatat, că s'au scris acții până la suma de 32 mii fl. Adunarea după cetirea și primirea statutelor, a ales direcția nouă bănci și diregătorii astfel: preșident I. Droc, protopop; vicepreșident: Ioan Măcelariu, proprietar; director executiv Aurel P. Bărcianu, proprietar în Orăștie, secretar comptabil Ioan Nicoară inv. cassar Daniil Stroia, proprietar, amîndoi din Mercurea.

Selăgiana, noua bancă din Jibău (comit. Selagiu) își va ținea adunarea de constituire în 4 Maiu c. în Jibău. Capitalul social este întreg scris.

Dorim înaintarea nouelor bănci și facem luători aminte pe țeranii noștri mai cu dare de mîna, că ar face foarte bine, dacă ar cumpăra acții dela nouele bănci, ce să întemeiază.

Pentru stupari. Dl. Nicolae Berariu din Zam (comit. Hunedoarei) se ocupă de mai multă vreme cu stupăritul, care-i aduce venit frumos. Dînsul vestește, că pregătește faguri sau în parte, seu pentru bani. Pe bani un fagur costă 15 cr. Cine are lipsă de faguri să se adreseze la acest stupar.

Tîrg de porci. Guvernul României a luat măsurile de lipsă pentru întemeierea unui tîrg statornic de porci la granița Austriei. De aici să vor prevedea piețele austriace cu porci din România. Acest tîrg va strica mult tîrgului de porci dela Steinbruch, din Ungaria.

Filoxeră. În vilele comunei Sâncel, de lângă Blaj. (comit. Tîrnavei-Mici, cercul Hosuseu) s'a ivit filoxera; din pricina aceasta ministrul de agricultură a pus sub carantină (închis) hotarul comunei.

Expoziție de galițe. În Bănat, dar' cu deosebire în comit. Torontal prăsierea galițelor este înfloritoare și exportul a luat avînt îmbucurător. Pentru de a cunoaște soiurile mai bune de prăsilă și a le răspîndi, reuniunea agronomică din comit. Torontal a hotărît să facă o expoziție de galițe de soi și de porumbi, în Becicherechul-Mare. Expoziția se va deschide în 23 Maiu, la 10 ore din zi și va ține până în 25 Maiu. Românii, cu deosebire cei din Bănat, ar trebui să se intereseze de aceasta expoziție.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

D-sale Nicolae Suru în S. Dacă are vărul d-tale dovezi bune, va pute scoate banii plătiți de doua-ori în arânda pământului, dar' trebuie să-și ia un avocat, care să-și poarte procesul. Tot pe calea aceasta, trebuie să ceară și contractul dela proprietar. Pentru moară adresează-te asemenea unui avocat; noi nu-ți mai putem da nici un sfat, pentru-că totdeauna *alcum* ne povestești starea lucrului. Numai atunci sîntem în stare să-ți dăm îndrumări bune, dacă ne spuni adevărul din capul locului.

D-sale Simion Câmpian în D. Seplac. Dacă nu se poate *alcum*, apoi plătește cei 30 fl. ce ți-i cere omul cu pricina, și caută să pui mîna pe un contract cu care să te poți întabula la cartea funduară, pentru-că pînă atunci pământul nu-i al d-tale, să-l plătești măcar de zece-ori!

D-sale Ilie Câmpian, tot acolo. Ți-am da bucurosi povețe, dar' așa-ți de rău scrisă scrisoarea, încât nu putem înțelege ce vrei. Scrie mai *bombat*, și-ți pune și numărul abonamentului, ca să vedem de porți foaia, căci numai la abonenti răspundem.

Abonentului Stefan Pisoiu în D. r. Adresează-te fără amănare la dl *Schuster*, director al școlii de economie comitatense, Tîrgul vitelor, în Sibiu, de unde vei căpeta răspuns cât mai în grabă despre tot ce dorești. Consultează și răspunsul nostru în această privință din nr. 12 al „Foi Poporului“ din acest an, și cu o cale adresează-te și părintelui *Stefan E. Cucu* preot în *Pir* u. p. *Petr.*

Domnului Nicolau M. înv. în Rodna-veche. Ca bază de altoit pentru pomi pitici se ia mărul, ce se coace în Iuliu (*malus pumilis*), gutuiul, măcișul, prunul timpuriu, porumbelul, para muscătaie și cireșul „*Ostheim*“. Credem că va isbuti mai bine altoirea în prunul timpuriu. Altoirea se face cât mai aproape de pământ.

Monogafia comunei Răhău.

De

Nicolae Cărpinișan, paroch.

(Urmare.)

Pe hotar se află o mulțime de izvoare, din cari se adapă Incuitorii vara la lucrul greu de câmp și eara la adăpostul caselor. Cel mai bogat și mai bun izvor e cel numit „*Fântâna Hoților*“ din care apa isvorește ca pe gura unui păhar. La aceste izvoare aleargă vara, eara în zori de zi ficiori și fete.

»Să-și umple cofțele

Să-și spele gurițele«

destăinîndu-și zorilor dimineții inimele lor prin fel și fel de cîntece. Afară de acest izvor mai însemnate sînt: „*Șipotul din Valea Sfinții*“ dela „*Vêrtop*“ aflătoare pe partea dela răsărit a hotarului și „*Șipotele*“ de pe dealul numit după numele lor, de aici se adapă oamenii mai cu seamă în cursul verii la lucrul câmpului.

Apa din fântănele din sat se întrebunțează mai numai în casă și pentru vite, rare-ori și de beut.

Teritoriul întreg al comunei face la olaltă ¹⁾ 3224 jugere 895□ stîngini, din acestea sînt:

1. grădini	37 jug. 594□
2. pămînt arător (agrii) 1841 „	788 „
3. fînețe	228 „ 956 „
4. pășune	416 „ 813 „
5. vii	202 „ 1317 „
6. pădure	352 „ 110 „

Pe teritoriul comunei trăesc cam 2000 oamenii, 1200 bovine (boi, vaci, tauri), 120 cai, 600 oi, 200 rimători, 5000 galițe, și vr'o 80' de stupi.

1. Grădinile.

În grădini cultivă oamenii pomi și puține legumi. De grădini sînt lăsate mai cu seamă acele locuri, cari nu se pot întrebunța spre altceva, cu deosebire locurile de pe lângă șuri, unde se păstrează paie și nutrețul, ce nu încap în șuri, și cele de pe lângă *Vale*.

Dintre grădini mai însemnată e *grădina școlară*, aflătoare la *școala din jos*. Grădina școlii are o suprafață de 280□ stîngeni; prin o cărare trasă prin mijloc e despărțită în două table, dintre care pe una prăsesc cotoare de pădureți pentru altoit și legumi, pe cealaltă se grijesc și se cresc pomi altoiți deja. Altoii crescuți se vînd tot la câte 2—3 ani sătenilor pe calea licitațiunii. Lucrul din grădină precum sîmînatul, plivitul, săpatul, altoitul și îngrijirea altoilor le îndeplinesc copii clasei a III. sub supravegherea învățătorului.

Până în anii 1870—1875 întelneaui pruni foarte înalți, groși și cu o mică coroană la vîrf, astăzi astfel de pruni sînt de tot rari, căci au început oamenii a pricepe, că nu atîta trunchiul, trebuie dezvoltat ci mai mult coroana care produce fructele. Mai mult se cultivă soiul numit „*bistrițan*“, prune albe și prune grase întîlnim numai ca de dor și de leac.

Prunele parte se coc pe coșeriu după obiceiul vechiu, sau în cuptoare spre a le păstra pe eară, parte se adună în buți și se ferbe rachiu din ele. De prin anul 1890 încoaci o mulțime de femei încep a pregăti și lictar, atît de bine venit în posturile cele lungi.

Merii se cultivă în mic și aproape numai soiuri vîratice și tomnatice, cari pe la sfîrșitul lui Decembrie s'au și isprăvit; soiuri iernatice sînt foarte puține, ba aș pute zice mai lipsesc de tot.

La peri aflăm mai mare schimbare, pe lângă multe soiuri vîratice și tomnatice se cultivă și cele ernatice, dar' abia numai la 20—25 familii. În privința înmulțirii soiurilor de pomi, mai ales a celor ernatice, grădina școlară lucră cu bun spor de vre-o 8—9 ani încoace.

Poamele din grădini se întrebunțează mai mult pentru casă și numai foarte puține pentru negoț; dacă am socoti toate poamele în bani am dobîndi o sumă de vre-o 600 fl. v. a. (16 fl. de juger), din cari pentru negoț se întrebunțează abia de 100 fl. v. a. Fînul dintre pomi s'ar pute socoti (40 cară a 10 fl.) cu 400 fl.

Pămîntul de grădini e negru, uneori lutos sau petros, prin urmare foarte espus căldurilor de vară; când e secetă ca în anii 1890—94, pămîntul negru și cel cleios creapă pînă la o afunzime de 50—60 ctm., când e ploie multă legumele se îngălbinesc și pier. Din aceste cauze pe lângă varză (curechiu) trebuincioasă la casă, celelalte legumi se cultivă numai pentru trebuințele de preste vară, ear' cele de lipsă pe eară le cumpără oamenii toate din tîrg.

Grădinile de legumi sînt puțin lucrate, ba mai părăsite, parte din cauză, că femeile al căror cerc de mișcare după familie ar trebui se fie grădina, sînt silite a însoți pe bărbații lor toată vara la lucrul câmpului, începînd dela aratul de primăvara pînă la adusul lemnelor din pădure în ajunul ernei, parte din cauză, că ne lipsește în sat un izvor bun sau un riu, din cari s'ar pute uda straturile.

În grădini, dar' mai cu seamă pe lângă rîul *Secaș* și pe *Lunca din jos* se cultivă varza de lipsă la casă, nu însă în măsură așa mare, ca se treacă și de vîndut.

2. Agrii.

Locurile arătătoare se numes: *Fața Sfinții*, *Fundatură*, *Fântâna de cărămidă*, *Vêrtop*, *Curături*, *Fântâna Lupului*, *Coasta din sus*, *La Moară*, *Costa din jos*, *Lunca din jos*, *Dealul Șipotului (cu Căne-pistile)*, *Dealul Bisericeii (cu Arsurile)*, *Țelinile*, *Fața Vîilor*, *Grădina Raicăi (cu Perigoșoia)*

Pe o parte a agrilor numită: *Fundatură*, *Curături*, *Fântâna de cărămidă* și *Vêrtop* era pe la 1600 pădure deasă de peri; acești peri prin tăietură s'au rărît cu timpul, rămînd numai icicolea câte unul, ca martor al timpurilor vechi, ear' locul dintre ei se ara. Cei din urmă peri s'au tăiat la arsul cărămidei pe seama bisericeii de azi (pe la 1804).

Agru în sumă rotundă ar face 1800 jug! care împărțite pe 481 familii din comună, s'ar veni pe o familie peste 3½ jugere. Acest pămînt nu aduce atîta roadă, ca se acopere trebuințele tuturor, ci o parte de oameni sînt siliți a-și căștiga cele de lipsă din oraș.

La noi e în practică (se obicnu-ește) economia de trei câmpuri: adică agrii sînt împărțiți în trei părți sau hotare, din care o parte se seamănă

¹⁾ După foile cadastrale din 1885.

cu grâu, alta cu cucuruz, ear' a treia rămâne de ogor; și aceasta se perindează la fiecare parte. Împărțind așadar cele 1800 jug. agrii în trei părți egale, s'ar veni pe seama spicoaselor cam 600 jug. Aceste se cultivă mai toate cu grâu, rare-ori cu alte spicoase cam astfel:

1. cu grâu vre-o . . . . . 580 jug.
2. » sâcăra » . . . . . 2 »
3. » ovês, alac, orz trifoiu și luțernă 6 »
4. » cânepă vre-o . . . . . 12 »

Productivitatea (rodnicia, puterea de-a rodi) locului se scotește la noi după ferdelă; așa o ferdelă de sămăntură aduce cam 2—3 rare-ori 4 clăi grâu de câte 20 snopi; s'ar veni deci pe juger 20—24 rare-ori 30 clăi; o claie dă 2—3 ferdele grâu; așa dar pe 580 jug. ar eși la 14.000 clăi, cari ar da aproape 30.000 ferdele grâu în preț de tot atâți florini. Paiele se pot socoti cu 20 cr. claia; toate așadar ar face 2800 fl.; împărțit grăul pe 481 familii, ar veni pe una cam 55 ferdele; din acestea vre-o 21 ferdele să seamănă, ear' 34 ferdele rămân pentru traiul familiei.

(Va urma.)

† Ioan Hannia.

Duminecă, la 12 ore a răposat în Sibiu bătrânul fruntaș al bisericii noastre gr.-or., fostul director al seminarului *Ioan Hannia*, ajuns la frumoasa vîrstă de 79 ani.

Răposatul a fost în întreaga sa viață un vrednic fiu al neamului său, luând parte cu însuflețire la aproape toate mișcările mai de seamă ce s'au săvârșit în vremile din urmă întru propășirea vieții noastre cultural-naționale. A fost membru întemeietor al „Asociațiunii Transilvane” și membru în comitet, a lucrat cu spor și cu dragoste 46 de ani ca muncitor în via Domnului, crescînd ca profesor și director al seminarului teologic din Sibiu o mulțime de preoți și dascăli români, a luat parte însemnată la întemeierea „Albinei”, fiind în anii din urmă până la sfîrșitul vieții sale chiar președinte al ei, etc.

Ioan Hannia s'a născut la 1818 în comuna Sadu, din părinți economi. Studiile gimnaziale și le-a făcut la Sibiu și Cluj. La 1841 s'a înscris la universitatea din Viena unde a studiat teologia la seminarul St. Barbara. La 10 Oct. 1845, după-ce a sîrșit studiile teologice, l-au numit secretar la Consistorul gr.-or. din Sibiu, la 1847 l-au hirotonit de preot, ear' la 29 Dec. 1848 a ajuns profesor la seminarul teologic. La 15 Aprilie 1855 a fost numit protopop al tractului Sibiu I. La 6 Iunie 1865 i s'a încredințat înaltul post de director al seminarului. Ca director răposatul a lucrat 30 de ani de-arîndul cu un zel neobosit. La 1895, slăbit de greaua muncă și ajuns la bătrînețe, s'a retras în pensiu. Despre moartea lui au dat anunțuri jalnica familie, și banca „Albina”.

Înmormîntarea răposatului s'a făcut Marți la cimiterul gr.-or. român dela Poarta Turnului din Sibiu. A fost față o mare mulțime de oameni, Români și străini de frunte din Sibiu. Între acestia au fost asesorii consistorului, profesorii seminarului din Sibiu, teologii, pedagogii, funcționarii „Albinei”, trimișii foilor române din Sibiu, o mulțime

de fruntași Români din Sibiu și giur, foști școlari ai răposatului, câțiva țerani din Sadu, între cari o soră și alte câteva rudeni ale mortului, pe lângă rudeniile din Sibiu, mai mulți fruntași Sași și Unguri, funcționari înalți dela comitet și alții. Înmormîntarea a fost foarte frumoasă. Pe sicriul mortului erau vre-o 18 cununi dela profesorii seminarului, dela „Albina”, dela „Transilvania” și dela alte societăți și persoane. La înmormîntare au slujit șapte preoți, în frunte cu arhiepiscopul și vicarul Ilarion Pușcariu. În biserică dl asesor consistorial *Boiu* a ținut o vorbire frumoasă, apoi și dl director seminarial *Roșca*, a cetit o vorbire. (În numele profesorilor dela seminar), ear' la mormînt a vorbit dl capelan *Togan*, în numele comitetului „Asociațiunii Transilvane”.

CRONICĂ.

La temniță. Luni a intrat în temnița din Seghediu tînărul universitar *Aurel Ciato*, ostîndit la 6 luni temniță de stat, pe cuvînt că ar fi agitat împotriva Ungurilor, printr'o vorbire la o petrecere. Dorim tînărului înmormîntat curagiu și sănătate în împlinirea grelei ostînde!

† **David Almășan.** La Brașov a răposat săptămîna trecută bătrînul dascăl român *David Almășan*, fost profesor la gimnaziul român din Brașov. Răposatul, ajuns la frumoasa vîrstă de 90 de ani, aproape o jumătate de veac a purtat cu vrednicie greaua sarcină de dascăl român. El s'a născut în 23 Aprilie 1807 la *Alma* (Cetatea-de-Baltă). A studiat filosofia și drepturile la Cluj. Vre-o 8 ani a fost avocat în Cetatea-de-Baltă. Apoi a trecut în România la Vălenii de munte, unde a fost profesor dela 1830—1848, când școala s'a închis. În anii revoluției s'a întors în patrie și aici fu ales vice-căpitan al Făgărașului (1850—51). La 1852 a intrat ca profesor la gimnaziul român din Brașov, unde a slujit neîntrerupt până acum vre-o 10 ani, când a mers în pensie.

Îl deplîng rudeniile, Sofia Almășan n. Montani, soră; August Almășan preot, nepot; Vasile Almășan avocat, nepot; Dr. Stefan Morariu avocat, strănepot. Afără de rudeniile acestea au mai dat câte un anunț despre moartea bătrînului profesor român *profesorii dela gimnaziul român din Brașov și comitetul parochial al bisericii sf. Nicolae*, la care răposatul a fost 18 ani președinte.

Obicei bun. Din comuna Cut ni-se scrie, că învățătorul de acolo, dl Giurgiu, a introdus la botezuri un obicei foarte bun. Se adună între oaspeți pentru noul cetățean. Suma se depune la cassa de păstrare. Părintele băiatului se obligă a adauge la sumă 5 fl. anual, până-ce nou născutul va ajunge vîrsta de 20 ani. — Dorim, ca frumosul obicei să devină cât mai răspîndit și cât mai bine observat la poporul nostru!

Alegere de primar. Din *Rudaria* ni-se scrie, că acolo s'a făcut alegere de primar. Alegerea a decurs în liniște „fără nici o pricină, fără gendarmi și fără bătaie”, după-cum scrie corespondentul nostru. Și totuși *Rudărenii* au isbutit să-și aleagă un nou primar după pofta lor, scăpînd de fostul primar *Cusma Craia*, care în curs de 12 ani, cât a fost primar, nici un bine n'a făcut în comună.

Din Cebza, comună în comitatul Torontal, ni-se scriu vești rele despre preotul de acolo, *Paul Cimponeriu*. Ni-se scrie anume, că numitul preot pune pedeci lucrării comitetului parochial, se poartă volnic cu poporul și că de curînd a închis sinodul parochial din bun senin, fără a fi așteptat să se gate mai înainte lucrările sinodului. Corespondentul ne scrie, că numitul preot a mai comis și alte multe fapte, cari nu s'ar căde să le facă. Trist de tot dacă așa este și ar fi vremea ca numitul preot să se îndrepte de bunăvoie, ca să nu mai „jungă lucrurile și pe la autoritățile bisericesti!

Români păcătoși. Din *Deda* (com. Murș-Turda) ni-se scrie, că în 21 Martie c. s'a făcut un bal unguresc, la care au luat parte și mai mulți inteligenți români. Preotul local — spre cinstea dînsului — n'a luat parte. Dintre Români cu deosebire a făcut mare tărăboiu văduva D., care, ca să placă Maghiarilor, și-a încrețit părul și a strigat „E'yen a madjar”, și deși e văduvă săracă a plătit 2 fl. ca să aibă pe ce să-și petreacă Ungurii. — Rușine să le fie!

Fala noastră. La școala de cadeți din Sibiu se află anul acesta 25 de școlari români, dintre cari sînt între cei mai buni băieți la școala de cadeți din Sibiu. Faptul acesta e cu atât mai îmbucurător, că cei mai mulți dintre ei au la început greutăți mari cu limba germană, venind ei din școale ungurești. Dar' înzadar: Românul are nu numai șapte vieți, ci și șapte minți!

Cas de moarte. Subscrișii cu inima sfîșiată de durere aducem la cunoștința tuturor neamurilor, amicilor și cunoșcuților înțetarea din viață a iubitului și neuitatului nostru fiu și frate *Coriolan, Nicolae Lințu*, care în etate de 6 ani 8 luni, după lungi și grele suferințe și-a dat în 30 Martie, a. c. la 12 ore din zi nobilul său suflet în mâinile creatorului. Rămășițele pămîntesti ale scumpului defunct s'au așezat Marți în 1 Aprilie a. c. la 3 ore p. m. spre odihnă eternă în mormîntul gr.-or. din loc. Dormi lin scump ângerăș! Caransebeș în 30 Martie 1897. Ioan Lințu, locotenente c. și reg. în pensiu și exactor diecesan, ca tată; Livia Lințu, Florica Lințu, Victoria Lințu, ca surori; Maria Lințu, ca mamă;

A ești de sub tipar Parapleul Sfințului Petru. Novelă, trad. de Ioan Nițu Pop. Prețul 70 cr.

Două cărți însemnate. Zilele aceste am primit două cărți de însemnătate pentru noi, eșite acum de curînd. Una e agronomică: *Manual de agricultura rațională*. Agrolgia sau agricultura generală de *Dr. George Maior*, profesor. Cartea e scrisă pentru școale și agricultori practici, cu 217 figuri. Prețul e 5 coroane.

A doua carte e: *Raportul camerei de comerț și industrie din Brașov*, despre situațiunea economică din circumscripția ei, în anul 1895. Brașov 1897.

Despre cărțile aceste vom mai scrie în partea economică a foii noastre.

Un oraș jidovesc. După cea din urmă numărare a populației din Rusia, orașul Vilna are 150.000 locuitori, dintre cari nu mai puțin de 100.000 sînt *Jidovi*. Vai de cealalți 50.000 locuitori!

Jertfe pentru „milleniu“. Patrioții și prietenii acestora s'au îngrijit, ca și aliații noștri Slovaci să-și dea jertfa pentru „milleniu“. Bag seamă de aceea va fi fost atât de strajnic forul bisericesc evanghelic din *Bács-Szerem*, când pe învățătorul *Daniil Bodiczky* din Lipto-Szt.-Miclăuș, acuzat cu demonstrații împotriva „milleniului“, l-a osândit la 50 fl. amendă și 233 fl. 40 cr. spese de proces, — pedeapsă foarte mare pentru un sorman dascăl de sate. Dar' e pentru „milleniu“, și — face!

Obrăsnicie jidovească. Cât de obrăsnici sunt perciunații față de religiunile din țeară, o dovedește și următorul caz petrecut zilele acestea. În școala de stat din *Érsekújvár* rabinul încredințat cu propunerea religiei israelite a luat de pe perețele clasei un crucifix și în fața elevilor l-a aruncat la pământ, injurând și scuipându-l. Tras la răspundere din partea preotului catolic de acolo fricosul rabin a negat fapta, spunând, că numai a depărtat de pe perete crucifixul, în decursul prelegerii sale. Dar' chiar așa să fie, oare permis i-ar fi fost rabinului o asemenea obrăsnicie?!

Ucideri de copii între Unguri. Cât de căzuți sunt în multe părți țeranii unguri, ne dovedește și următorul fapt: Poliția din *Mișcolț* a prin deunăzile o bandă de 7 femei, cari se ocupau cu uciderea de copii. Cercetarea pornită în cauză a constatat până acum nu mai puțin de 23 de ucideri.

Împotriva Jidovilor. Ura împotriva jefuitoarelor Jidovi s'au întinde tot mai mult și în Galiția. Așa deunăzile lucrătorii căii ferate, ce trece pe lângă comuna *Chrodov*, au ajuns chiar la pâruiță cu pere unائی. Bătaia a devenit atât de înverșunată, încât nici gendarmii n'au putut-o înăbuși. Abia o companie de infanteriști și o trupă de dragoni, a putut pune capăt turburărilor. Dintre lucrătorii căii au fost arestați.

Selbătécie. În comuna *Makó* de lângă *Seghedin* s'a comis deunăzile o crimă dintre cele mai selbătice. O unguroaică, *Ke skeméti E-zter*, și-a ucis cu un băltag mama mașteră și pe o servitoare de abia 12 ani. După săvârșirea groasnicului omor, ucigașa a vârsat peste victime petrol și le-a dat foc, apoi s'a făcut nevăzută. Crima s'a descoperit așa, că vecinii, alergând să stingă focul, au aflat cadavrele celor două femei pe jumătate arse și grosav măcelărite de băltag. Ucigașa venise în sat chiar în ziua omorului, ca să-și vadă mama mașteră, zicea ea.

POSTA REDACȚIEI.

A. B. V. în *Velcher*. Te rugăm a trimite „Căltoria“ întreagă; numai atunci putem să o publicăm.

I. F. S. mésar. Poesiile trimise au fost publicate și sunt de toți cunoscute. Nu se pot publica.

I. S. în *Aciuța*. Scrisoarea d-tale am dat-o boltei „*Concordia*“, de unde vei primi răspuns.

Abonentul M. B. în A. K. Dacă vrei să faci măiestru din băiat, trebuie să-ți dai de ucenic la un măiestru; ucenicii au și ei școală, dar' acolo nu învață măiestria. Adresează-te la dl. *Vasile Podoaba*, directorul băncii „*Economul*“ și președintele reuniunii sodalilor români în *Cluj*.

I. P. în *Sind*. „*Legea comunală*“ se află la noi și costă 35 cr.

I. V. în *Ternova*. Romanul ce întrebi îl află la librăria *Ig. Herz* în *București*.

Comit aranj. *Canade*. Vă rugăm a subscrie înștiințarea de producție. Altcum neștiind cine ne-o trimite nu o putem publica.

Pentru redacție și editură responsabil: **Ioan Morariu**.
Proprietar: Pentru „*Tipografia*“ societate pe acțiuni: **V. H. Dressnandt**.

Prăvălie nouă românească

bine sortată în mărfuri de modă, manufactură, mărfuri curente și mărunțișuri s'au deschis în

Sibiu, strada Turnului nr. 10

sub firma protocolată

Aurel Popescu

mărfurile specificate sunt pentru sezonul de vară:

cartonuri, voaluri, satinuri, esforduri, țesături de ată de *Sternberg*, șofire de in pentru haine femeiești, șurtă, pentru cămăși bărbătești și de copii, mare deposit de ciorăpărie, mănuși, ploiere, cămăși albe de chiffon și colorate gata pentru bărbați femei și copii corseturi, caschemiruri negre precum și desinate dela 50 cr. până la 2 florini per metru. — Diferite giolgiuri, cârpe de păr negre de caschemir în diferite mărimi și calități, cârpe de creton și satin, plapome de mătasă, de atlas de lână și de creton, rusch, precum și toate recerutele cupțușeli la efectuarea hainelor de dame și bărbați, precum și alte o mie aici neinduse articole.

Praxa câștigată în decurs de mai mulți ani, precum și legăturile ce le am cu primele fabrici din *Monarchie* mă pun în plăcută poziție a putea satisface ori-cărei clientelă cu prețuri eține și marfă solidă.

Pentru binevoitorul sprig n semnază respectuos

Aurel Popescu.

[1169] 2-24

Cine bea

Kathreiner

Cafeaua de maltă Kneipp

Toți cari doresc a-și conserva și întări sănătatea și totuși să nu renunțe la obiceiuita și plăcuta folosință de cafea. Pentru-că un adaus de cafea *Kathreiner* delatură efectul dăunos sănătății ce-l produce folosința cafelei de boane. *****

Toți aceia, a căror bună dispoziție este jignită

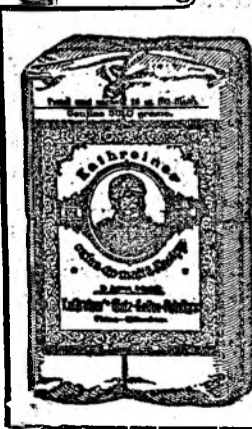
prin ceva. Îndeosebi la cei-ce sufer de stomach și nervi s'a dovedit folosința de cafea *Kathreiner* pură în mii de casuri ca cea mai bună beaură și cea mai ușoară de mistuit. *****

Toate femeile și toți băieții, pentru a căror debilă constituție cafeaua *Kathreiner* este foarte ușor suportabilă, care pură sau și amestecată cu cafea de boane devine o beaură de un gust plăcut și predilect. *****

Toți aceia, cari vor să cruțe în gospodărie și totuși să aibă o cafea bună și sănătoasă. Aceasta o poate oferi pentru ori-și-cine, pe placul tuturor singură numai cafeaua lui *Kathreiner* ca adaus la cafeaua de boane sau pură. *****

Mă-mi place mai mult!

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

este o adevărată cafea de sănătate și familie, prin care prin un mod de fabricațiune al lui *Kathreiner* aprobat în toate țările și de cele mai mari autorități, se dă cafelei de boane un gust admirabil. Cafeaua *Kathreiner* împreună gustul exotic al cafelei de boane cu cunoscutele calități sanitare a cafelei indigene de maltă.

Rugare: Pentru de a nu fi sedus și înșelat să se considere, cetească cu grijă cele imprimare pe pachetul original cu inscripția „*Kathreiner*“.

Pachete fără numele **Kathreiner** nu sunt veritabile

LOTERIE.

Tragerea din 10 Aprilie n.

Budapesta: 65 21 53 51 48

Tragerea din 14 Aprilie n.

Sibiu: 48 57 63 78 68

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 7 Aprilie: Tirg de oi în Sibiu.

Marti, 8 Aprilie: Buza, Draşov.

Mercuri, 9 Aprilie: Cojocna, Daroţ, Drag.

Joi, 10 Aprilie: Egerhát, Sâmbăta-inf.

Sâmbătă, 12 Aprilie: Archita, Deregneu, Etéd, Heşeldorf, Macfaléu, Moşna, Olafaléu (Kápolnás-Oláh-falu), Racoşul-infer., Sebeşul-săsesc (5-11 tirg de vite), Turda, Sântă-Maria-Orlei.

Duminică, 13 Aprilie: Codlea, Biertán, Lechinţa, Sán-Miclăuş (Betlen-Szt.-Miklós), Ebendorf (Terfalva), Sán-Paul.

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
			rés.	ap.
	Dum. 6-a în post, toate ale Prasicului			
Dum.	6 (+) Floriile	18 D. Paştilor	5 12	6 43
Luni	7 P. George Ep. Milit.	19 L. Paştilor	5 10	6 50
Marti	8 S. Apost. Irodion	20 Sulpiţiu	5 8	6 52
Merc.	9 S. Muc. Eupsichie	21 Anselm	5 6	6 52
Joi	10 (+) Joia verde	22 Lothar	5 4	6 54
Vineri	11 (+) Vineria patim.	23 Albert	5 3	6 56
Sâmb.	12 C. Vas., E. Pariei	24 George	5 2	6 57

Librăria „Tipografie”, soc. pe acţiuni, Sibiu.
Deposit general pentru Sibiu şi giur.

Avis fumătorilor de ţigarete!

Hârtia de ţigarete „Club” este cea mai bună, mai fină, şi totuşi cea mai tare hârtie de ţigarete.

Total liberă de glicerină.

Se poate căpeta pretutindenea.

În pachetare patentată costă 3 cr.

În pachet comun „Club exquisit” 2 cr.

NB. Din aceeaşi hârtie se prepară şi plăcutele tnburi pentru ţigarete.

O şatulă cu 100 de tuburi costă 18 cr.

La vânzări în mare şi mai ales traficanţilor se dă mare rabat.

Marca de apărare e:

Un domn cu ochelari, fumând ţigaretă.

Deposit general pentru Sibiu şi giur (vânzare în mic şi mare) la 1

Librăria societăţii pe acţiuni

„TIPOGRAFIA”,

Sibiu, strada Poplăcii Nr. 15.

Deposit general pentru Sibiu şi giur.
Librăria „Tipografie”, soc. pe acţiuni, Sibiu.

La librăria „Tipografie”, soc. pe acţiuni în Sibiu se vând:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătăţii copiilor sau îngrijirile

ce trebuiesc date copiilor bolnavi şi sănătoşi.

Preţul 1 fl. v. a.

Precum şi

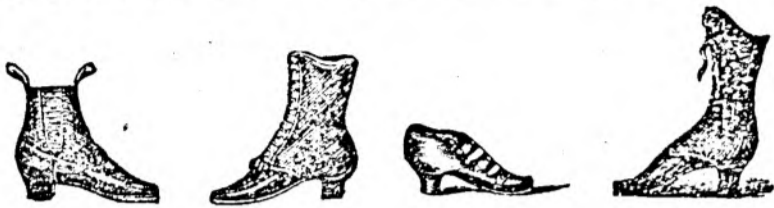
CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiţi.

Testamentul meu şi Conferenţe publice.

Preţul 1 fl. 50 cr.

Lucru solid, durabil şi elegant.

Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 37.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoştinţă on. public, că în lucrătoreea mea de păpuşărie efectuesc tot felul de încălţăminte pentru domni, dame şi copii, precum şi tot felul de reparaturi cu preţurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulţumirea tuturor **marfă solidă** şi **prompt executată.**

Atrag atenţiunea on. public, că m'am hotărit -- de aci încolo -- a cerceta toate tirgurile de ţeară din Ardeal, servind cu lucru bun şi durabil executat în lucrătoreea-mi proprie, ear nu marfă de prin fabrici, precum fac mulţi alţii.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiu, în Martie 1897

cu distinsă stimă

Constantin Dragoş

măiestru pantofar.

[918] 7-10

Comandele se efectuesc iute.

Preţurile cele mai ieftine.

Marfă gata din materialul cel mai bun.

IULIU ERÖS,

str. Cisnădiei 3. SIBIU. str. Cisnădiei 3.

Edificiul băncii „Transilvania”.

Cel mai ieftin isvor de procurare, cel mai mare deposit în toate soiurile. Oroloage, lanţuri de oroloage, giuvaiere, obiecte de aur şi argint, cercei, inele, brăţare, lanţuri de gât, broşuri, brăţare cu orologiu, garnituri şi decoruri de masă în aur şi argint curat. [1151] 1-38

Obiecte optice! — Atelier bun de orologer.

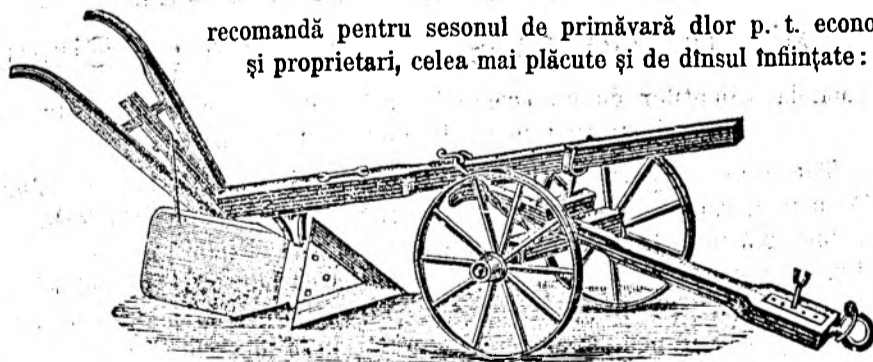
Comandele din afară se execută prompt şi conştienţios.

Andreiu Rieger,

prima fabrică ardeleană de maşini agricole şi turnătoare de fer în Sibiu

[946] 7-10

recomandă pentru sezonul de primăvară dlor p. t. economi şi proprietari, celea mai plăcute şi de dñsul înfiinţate:

Pluguri schimbătoare

(original Rieger),

precum şi pluguri universale şi cu brasdă adâncă.

Tăfaluguri pentru oblit livezi. Grape ou lanţ pentru grăparea livezilor, cu preţurile cele mai moderate.

Preţuri curente franco şi gratis.

CAROL F. JICKELI, SIBIIU,

[2827] 19— recomandă:

mașina de măcinat carnea
galvanisată argintiu.

Constă numai
din două părți,
părțile de
întregire nu
sunt
trebuincioase.

Părțile tăietoare
se ascut de sine
la întrebuițare.

Vinele se prelucră tot așa de mărunt
ca carnea și fără osteneală mare. Curățirea
mașinii urmează cu totul de sine, prin
aruncarea unei bucăți de pâine înăuntru.

Se capătă în patru mărimi:

	Nr. 2	4	6	8	
macină pro minută	1/2	1	2	3	chilogramme.
Prețul fl.	3.40	4.60	5.60	7.90	

Fabricatele mele

sunt în genere recunoscute de bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; remon-
toir-argint $\frac{800}{1000}$ fl. 6.—; remon-
toir-anker Spiral-Brequet 15 bu-
căți, fl. 10.—; 16-bucăți, 1 cu-
titoare, calpac de sticlă fl. 12.—.
Orologiu deșteptător anker, lu-
minător, calitatea primă fl. 1.70.
Regulator de tras odată pe zi fl. 5.75. Re-
gulator de tras odată în 10 zile fl. 8.50. Ca-
talog ilustrat de oroloage, lanțuri de oroloage,
regulatoare, obiecte de aur și argint, până la
cea mai fină sortă se trimite franco și gratis.
Ce nu convine, se schimbă sau se restituie
prețul. [2252] 10—10

Eug. Karecker, fabrică de oroloage.

46. Bregenz (lângă lacul Boden).

Garanță de doi ani.

Întreprindere ardeleană specială
pentru lucrări de cement-beton și asphalt

Demeter Gärtner & Comp.

Brașov—Sibiiu

primesc spre executare

lucrări de beton de tot felul:

canalisări, fundamentări, arangiere de băi, poduri și tuneluri, basenuri, pavajuri,
curți culine de spălat, terase, trepte (cu un sistem propriu) ca specialitate proprie:

asphaltare

de pavaj, drumuri, intrări la curți, pivnițe, magazinuri de bucate, stirpirea totală a așa-
numiților bureți de părete după un sistem probat, uscarea pe lângă garanție a locuințelor
umed.

Coperișe de casă

cu țigle de cement (Hockenfalz-Zementziegeln), cement de lemn, cartonagiu de coperit
(Dachpappe).

Deposit de fabrică din tot felul de produse de asphalt,

asphalt de izolare, lespezi de izolare, asphalt de fundament, masa de coperit sistem Hütl
etc., țevi de cement, țevi de petriș, lespezi de cement, lespezi de Metlach de tot felul.

Deposit de cement de Portland și cement roman.

Proiecte și preliminarare de spese gratis.

Representant pentru Sibiiu: dl **W. Leonhardt.**

Biroul: Strada Cisnădiei nr. 43.

[878] 9—10

Lanțul de oțel patentat „Goeppinger“
cu zale fără fertură (neforostuite)

este conform constatării oficiale de 2—2½-ori mai tare decât lanțurile
celelalte (cu zale forostuite), și poate să se întrebunțeze cu deplină sigu-
ranță cu câțiva numeri mai subțire, decum e posibil aceasta la lanțuri
forostuite; prin aceasta se ajunge la o considerabilă ușurare de greutate.

Dei lanțul de oțel patentat este lanțul oel mai ieftin. Lanțul acesta este făcut în diferite feluri și spre diferite scopuri; se
afă în deposit la

[2826] 13—25

Carol F. Jickeli, Sibiiu.

Reparaturi în grabă, bine și ieftin.

Andrieu Török

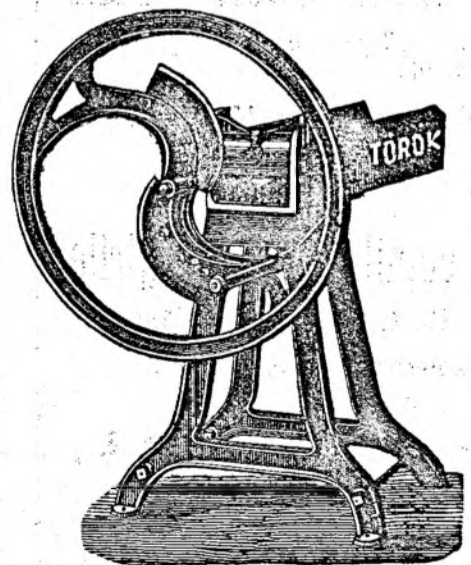
Fabrică de mașini agricole în Sibiiu

recomandă stimaților domni economi fabricatele sale bine cunoscute în țeară
și străinătate și de multe-ori premiate.

Tot felul de **pluguri** — pentru mersul ușor și bun al plugurilor
mele dau garanță — **mașină de tăiat** de ale lui Haerling și în
deosebite mărimi, **teasuri** pentru stoarcerea oleiului, mustului de stru-
guri și de poame, toate de un sistem probat ca bun, **virtej** (găpel) pentru
câte 1—4 cai, **mașine de îmblătit** (trierat) de mână, cu virtej, și
cu vapori, mașini pentru alegerea grâului în 4 deosebite mărimi, mașină
pentru desfacerea **cucuruzului**, **moară pentru păsat**, **pumpe** pentru
afunzimi până la 20 metri, **mașini** de séménat și triere, grape și altele:

Mai departe eu port neguțatorie de fer cu un mare magazin de ni-
covele, foi, mașini pentru șiroafe și pentru găurirea ferului, tinichea (pleu)
pentru coperișe, șindile, apoi tot felul de alte instrumente și unele de
lipsă făurarilor și lăcătarilor, toate de cea mai bună calitate. [314] 9—26

Întemeiată la anul 1857

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Prețuri ieftine, serviciu solid.

Lista prețurilor ilustrată, gratis și franco.